

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om lönegaranti för sjömän och om ändring av 31 § konkursstadgan

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en ny lag om lönegaranti för sjömän, som skall ersätta den nuvarande lagen om lönegaranti för sjömän. Syftet med den nya lagen är att skapa strukturell klarhet i bestämmelserna om lönegaranti och att se över dem språkligt. De flesta av den gällande lagens bestämmelser ingår i förslaget utan några större ändringar vad sakinhållet beträffar. De viktigaste innehållsmässiga ändringarna gäller förhindrande av att lönegarantin missbrukas, statens ställning som part i rättegångar och preskription av statens lönegarantifordringar. De föreslagna ändringarna motsvarar i huvudsak bestämmelserna i den lönegarantilag som trädde i kraft vid ingången av 1999.

I lagen föreslås en bestämmelse enligt vilken lönegarantimyndigheten har rätt att av grundad anledning förvägra betalning enligt lönegarantin eller pröva lönegarantibeloppet, om den fordran för vilken det har ansökts om betalning enligt lönegarantin står i ett uppenbart missförhållande till vad som kan anses vara skäligt med hänsyn till det arbete som utförts och omständigheterna i övrigt. För att förhindra missbruk av lönegarantisystemet föreslås i lagen även en bestämmelse enligt vilken ett avtal eller arrangemang mellan arbetstägaren och arbetsgivaren som uppenbart har ingåtts eller vidtagits i syfte att få betal-

ning enligt lönegarantin inte skall vara bindande för lönegarantimyndigheten. Det föreslås att lönegarantimyndighetens rätt få upplysningar från andra myndigheter utvidgas så att man effektivare än tidigare kan utreda fordringar i fråga om vilka ansökts om betalning enligt lönegarantin samt även förhindra missbruk av lönegarantin.

Staten behöver inte längre instämmas som svaranden till en rättegång som beror på att arbetsgivaren vid lönegarantiförfarandet har bestridit arbetstägarens rätt till en fordran i fråga om vilken ansökts om betalning enligt lönegarantin och grunden för och beloppet av fordran inte har kunnat utredas. Staten skall dock beredas tillfälle att delta i rättegången som svarande, om den anser att dess fördel kräver det.

I lagen föreslås en specialbestämmelse om preskription av lönegarantifordringar. Enligt den preskriberas statens lönegarantifordran 10 år efter utgången av det kalenderår då lönegarantibeslutet fattades.

Det föreslås att hänvisningen i konkursstadgan ändras så, att i den hänvisas till den paragraf i den nya lagen om lönegaranti för sjömän som motsvarar paragrafen i den nuvarande lagen.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2001.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING	2
ALLMÄN MOTIVERING	4
1. Nuläge och bedömning av nuläget	4
1.1. Lagstiftning och praxis	4
Allmänt	4
Bestämmelserna om prövningsrätt	5
Betaling enligt lönegaranti.....	7
Preskription.....	7
Ändringssökande	8
1.2. Den internationella lagstiftningen och lagstiftningen i utlandet.....	9
Rådets direktiv och Internationella arbetsorganisationens konvention	9
Sverige.....	10
Norge.....	11
Tyskland	11
2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen.....	11
Förenhetligande av lagarna om lönegaranti.....	11
Förhindrande av missbruk	12
Betaling enligt lönegaranti.....	13
Särskild preskriptionstid.....	13
Ändringssökande	13
3. Propositionens verkningar	14
4. Beredningen av propositionen	14
DETALJMOTIVERING	15
1. Lagen om lönegaranti för sjömän.....	15
1 kap. Allmänna bestämmelser.....	15
2 kap. Villkor för erhållande av betaling enligt lönegaranti	15
3 kap. Lönegarantiansökan och behandlingen av ansökan.....	19
4 kap. Lönegarantibeslut och betaling enligt lönegaranti.....	20
5 kap. Återbetalningsskyldighet	21
6 kap. Ändringssökande	23
7 kap. Särskilda bestämmelser	25
8 kap. Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser	26
2. Lagen om ändring av 31 § konkursstadgan.....	26
3. Ikraftträdande.....	26
LAGFÖRSLAGEN	27
om lönegaranti för sjömän	27
om ändring av 31 § konkursstadgan.....	34

BILAGA.....	35
PARALLELTEXT	35
om ändring av 31 § konkursstadgan	35

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge och bedömning av nuläget

1.1. Lagstiftning och praxis

Allmänt

Lönegaranti är ett genom lag ordnat förfarande, där staten garanterar betalningen av arbetstagarens fordringar på grund av dennes anställning i händelse av arbetsgivarens konkurs eller annan insolvens. Arbetstagaren har rätt att få sina på anställningen grundade fordringar betalda av statens medel genom lönegaranti, om arbetsgivaren på grund av insolvens inte kan betala dem. När staten erlägger betalning enligt lönegarantin får staten regressrätt gentemot arbetsgivaren, med stöd av vilken staten återkräver de utbetalda lönegarantibeloppen jämte ränta. Den del av lönegarantiutgifterna som inte kan indrivras hos arbetsgivarna eller deras konkursbon, debiteras årligen arbetslöshetsförsäkringsfonden. De medel som behövs för detta ändamål insamlas hos arbetsgivarna i form av arbetslöshetsförsäkringspremier. Lönegarantin används för sådana fordringar som baserar sig på anställningar och som arbetsgivaren skulle ha varit skyldig att betala sina arbetstagare. Statens skyldighet att erlägga betalning enligt lönegarantin begränsas dock av bestämmelser om tidsfrister och förhindrande av missbruk. Bestämmelser om lönegaranti för sjömän ingår i lagen om lönegaranti för sjömän (927/1979) som trädde i kraft 1980. Bestämmelser om lönegaranti för andra arbetstagare ingår i lönegarantilagen (866/1998) som trädde i kraft vid ingången av 1999 och genom vilken upphävdes lagen om lönegaranti (649/1973) som hade varit i kraft sedan 1974.

Genom den nya lönegarantilag som trädde i kraft vid ingången av 1999 genomfördes vissa reformer jämfört med den tidigare lagen. De viktigaste av dessa reformer gällde statens ställning som part i rättegångar, förhindrande av att lönegarantin missbrukas och pre-

skription av statens lönegarantifordringar. I det sammanhanget företogs inga motsvarande ändringar i lagen om lönegaranti för sjömän.

För att förhindra missbruk har lagen om lönegaranti ända sedan 1984 innehållit en bestämmelse enligt vilken avtal mellan arbetsgivaren och arbetstagaren som uppenbarligen ingåtts i syfte att få betalning enligt lönegarantin inte är bindande för lönegarantimyndigheten. En sådan bestämmelse har saknats i lagen om lönegaranti för sjömän. För att förhindra missbruk intogs i den nya lönegarantilagen en bestämmelse enligt vilken betalning enligt lönegarantin av grundad anledning kan förvägras eller lönegarantibeloppet prövas om den fordran för vilken det har ansökts om betalning enligt lönegarantin står i ett uppenbart missförhållande till vad som kan anses vara skäligt med hänsyn till det arbete som utförts och omständigheterna i övrigt. Någon motsvarande bestämmelse finns inte i den gällande lagen om lönegaranti för sjömän. Enligt den nya lönegarantilagen behöver staten inte längre instämmas som svarande till en rättegång som beror på att arbetsgivaren har bestridit sökandens rätt till en fordran i fråga om vilken ansökts om betalning enligt lönegarantin och grunden för och beloppet av fordran inte har kunnat utredas vid lönegarantiförfarandet. Staten får emellertid delta i rättegången, om den anser att dess fördel kräver det. Enligt lagen om lönegaranti för sjömän är staten alltid svarande i en dylik rättegång. I den nya lönegarantilagen intogs en bestämmelse enligt vilken statens lönegarantifordran preskriberas 10 år efter utgången av det kalenderår då lönegarantibeslutet gavs. Någon sådan bestämmelse om särskild preskriptionstid finns inte i lagen om lönegaranti för sjömän. I den nya lönegarantilagen utvidgades också lönegarantimyndighetens rätt att få upplysningar från andra myndigheter. Dessutom gavs lönegarantimyndigheten rätt att kvitta en betalning som erläggs till arbetstagaren enligt lönegarantin med statens motfordran. Enligt lönegarantilagen har arbetskrafts- och näringscentralen rätt att framställa

anmärkning mot en sådan i en konkurs bevakad fordran som kan komma att betalas enligt lönegarantin, även om arbetskrafts- och näringscentralen inte är konkursborgenär. En motsvarande bestämmelse ingick redan i den gamla lagen om lönegaranti, däremot har den alltid saknats i lagen om lönegaranti för sjömän.

Utöver de ovan relaterade skillnaderna skiljer sig lönegarantilagen och lagen om lönegaranti för sjömän från varandra också i vissa andra avseenden. Dessa skillnader är emellertid delvis motiverade eftersom de baserar sig på särdragen hos sjömans anställningar. Sjömännen kan arbeta långa tider ombord på fartyget utan att de har möjlighet att gå i land och utträta ärenden. Under långa arbetspass kan till följd av exempelvis kompensationsledigheter för sjömannens del samlas t.o.m. mycket stora obetalda löner. Även om telefonförbindelserna har förbättrats avsevärt under de senaste åren är det fortfarande svårt för sjömännen att sköta sina ärenden när de är till sjöss. Enligt lönegarantilagen skall ansökan om att en fordran skall betalas enligt lönegarantin göras inom tre månader efter att fordran förfallit till betalning. Ansökan om att skadestånd eller gottgörelse, som baserar sig på lag eller avtal och som saknar särskild förfallodag, skall betalas enligt lönegarantin skall göras inom tre månader efter att domen vunnit laga kraft eller efter att avtalet ingåtts med iakttagande av etablerad arbetsmarknads. I lagen om lönegaranti för sjömän har inga motsvarande tidsfrister satts för inlämnande av ansökan om betalning enligt lönegarantin. Med stöd av bestämmelserna i lagen om lönegaranti för sjömän skall ansökan om betalning enligt lönegarantin däremot göras inom ett år efter att fordran uppkommit. Detta beror på att betalning enligt lönegarantin kan enligt lagen om lönegaranti för sjömän utgå endast för de fordringar som skulle ha sjöpanträtt i fartyg enligt sjölagen (674/1994). En sådan panträtt gäller ett år efter det att fordran uppkommit. Med stöd av lönegarantilagen har det fastställts ett maximalt lönegarantibelopp som sedan den 1 juli 1998 har varit 90 000 mk. Något motsvarande maximibelopp har inte satts för betalning enligt lönegarantin med stöd av lagen om lönegaranti för sjömän. Avsaknaden av

ett maximibelopp har i tiden motiverats med bl.a. att sjömannens lönefordringar och sålunda också statens lönegarantifordran har sjöpanträtt i fartyget, varför statens återkrav är väl tryggt.

Lagen om lönegaranti för sjömän är för arbetstagaren klart fördelaktigare än lönegarantilagen, eftersom lönegarantiansökan inte behöver göras inom tre månader från fordringarnas förfallodag och eftersom inget maximalt belopp har bestämts för de fordringar som betalas enligt lönegarantin. Lagen om lönegaranti för sjömän är ofördelaktigare i jämförelse med lönegarantilagen till den del också skadestånd eller gottgörelse som baserar sig på lag eller avtal skall sökas enligt lönegarantin medan sjöpanträtt gäller.

Lagen om lönegaranti för sjömän, som trädde i kraft vid ingången av 1980, har ändrats flera gånger under årens lopp. Endast några paragrafer har kvar sin ursprungliga form. Lagstiftningstekniskt är lagen om lönegaranti för sjömän föråldrad. Den saknar kapitelindelning samt kapitel- och paragrafbriker. Bestämmelser som hör till samma sammanhang är utspridda på olika ställen i lagen. Upprepade bearbetningar och ändringar av bestämmelserna har lett till invecklad och oklar lagstiftning. I och med att den nya lönegarantilagen stiftades har skillnaderna mellan lönegarantilagen och lagen om lönegaranti för sjömän ökat på ett sätt som inte i alla avseenden kan anses motiverat.

Under 1990-talet har de belopp som betalats med stöd av lagen om lönegaranti för sjömän varierat betydligt från år till år. År 1996 betalades enligt lönegarantin sammanlagt 1,6 milj. mk till 68 arbetstagare. Lönegarantibesluten berörde åtta arbetsgivare. År 1997 betalades enligt lönegarantin sammanlagt 681 000 mk till 16 arbetstagare. Lönegarantibesluten berörde sju olika arbetsgivare. År 1998 utgick inga betalningar enligt lönegarantin till sjömän. År 1999 betalades i lönegaranti per arbetstagare 46 803 mk.

Bestämmelserna om prövningsrätt

I lagen om lönegaranti för sjömän har myndigheterna getts rätt att i vissa situationer avslå ansökan om att en fordran skall betalas enligt lönegarantin, trots att alla formella

förutsättningar för betalning ser ut att föreligga. Det allmänna syftet med dessa bestämmelser är att förhindra att lönegarantin missbrukas. Bestämmelserna om prövningsrätt kompletterar varandra och trots att de delvis överlappar varandra är var och en av dem tillämplig på något avvikande situationer.

Enligt den gällande lagen om lönegaranti för sjömän har myndigheten rätt att pröva om det såsom betalning enligt lönegarantin skall utges mer än två gånger det belopp, vilket en arbetsgivare, som underlåtit att betala en arbetstagares fordran, under ett år före inlämnandet av ansökan om betalning enligt lönegaranti erlagt till arbetstagaren som betalning för en fordran som grundar sig på arbetsförhållandet. En bestämmelse med motsvarande innehåll ingick också i den gamla lagen om lönegaranti. Förvägrad lönegaranti har med stöd av denna bestämmelse i praktiken ofta kommit i fråga t.ex. när det oavlönade arbetet har fortgått en längre tid eller sökanden står arbetsgivaren nära eller arbetstagaren medvetet har tagit anställning hos en insolvent arbetsgivare. Lönegarantimyndighetens prövningsrätt har begränsats genom att det har satts en gräns för det belopp som utbetalas, vilken inte kan underskridas. Enligt lönegarantin skall betalas minst två gånger det belopp som erlagts till arbetstagaren under ett år före inlämnandet av lönegarantiansökan. Ifall ingen lön över huvud betalats under denna tid, kan betalning enligt lönegarantin helt förvägras. När det belopp som arbetsgivaren betalt växer, minskar också myndigheternas prövningsrätt. I praktiken har det visat sig att bestämmelsen inte i alla situationer varit tillräckligt effektiv för att förhindra missbruk.

Enligt lagen om lönegaranti för sjömän kan en arbetstaga som fått betalning enligt lönegarantin av särskilda skäl vägras rätt att erhålla betalning enligt lönegarantin för fordran hos samma arbetsgivare, om fordran grundar sig på arbete som utförts under tre år, räknat från det föregående beslutet om betalning enligt lönegarantin. En bestämmelse med samma innehåll fanns också i den gamla lagen om lönegaranti. Man har varit tvungen att tillämpa bestämmelsen i situationer där det inom en kortare tid har gjorts flera lönegarantiansökningar som avser samma arbets-

givare eller arbetsgivare som skall betraktas som samma arbetsgivare. Begreppet samma arbetsgivare utvidgades genom den lagändring som trädde i kraft vid ingången av 1997. Arbetstagaren har rätt att på ansökan få förhandsbesked om någon omständighet skall anses såsom ett sådant särskilt skäl att betalning enligt lönegarantin på denna grund kan förvägras. I praktiken har tidsgränsen på tre år nästan helt saknat betydelse.

Har arbetstagaren underlåtit att bevaka sin fordran i arbetsgivarens konkurs eller fordran och med denna förenad sjöpanträtt i samband med auktion på fartyg, har lönegarantimyndigheten med stöd av den gällande lagen om lönegaranti för sjömän rätt att pröva huruvida arbetstagaren skall anses helt eller delvis ha förverkat sin rätt enligt lönegarantin. Bestämmelsen kompletterar de övriga bestämmelserna om prövning av lönegarantin. Tanken bakom bestämmelsen är inte bara att fordringarna skall utredas utan framför allt att fordringar som betalats enligt lönegarantin skall återkrävas. Från en arbetsgivare som gått i konkurs kan fordringar återkrävas endast genom att man deltar i konkursförfarandet och bevakar fordran på inställelsedagen. Försummas bevakningen leder det till att fordran går förlorad. Försummas bevakningen av en fordran som åtnjuter sjöpanträtt i samband med exekutiv auktion på fartyget leder det till att sjöpanträtten går förlorad. Trots att den nuvarande lagen om lönegaranti för sjömän inte innehåller någon uttrycklig bestämmelse om arbetstagarens skyldighet att sköta bevakningen av sina fordringar i arbetsgivarens konkurs eller i samband med exekutiv auktion på fartyget, kan bevakningsskyldigheten ändå härledas ur lagen. Försummas bevakningen kan det nämligen leda till att arbetstagaren förlorar sin rätt till betalning enligt lönegarantin. Konkursbevakningens betydelse för återkrav har minskat i och med slopandet av förmånsrätterna, men bevakningens betydelse för utredandet av fordringarna är oförändrad. Däremot är sjöpanträttens betydelse för återkrav av betalning enligt lönegarantin en helt annan, eftersom en lönefordran som åtnjuter sjöpanträtt betalas av köpeskillingen för fartyget genast efter auktionskostnaderna.

Betalning enligt lönegarantin

En arbetstagare som arbetar ombord på ett finskt fartyg är skyldig att betala sjömanspensionsavgift och serviceavgift. På en sådan arbetstagers lön har dessutom ända sedan 1993 innehållits även löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift. Enligt den gällande lagen om lönegaranti för sjömän innehålls vid betalning enligt lönegarantin arbetstagers pensionsförsäkringspremie, som redovisas till sjömanspensionskassan, och serviceavgift, som åter redovisas till sjömansservicebyrån. Däremot innehåller lagen om lönegaranti för sjömän inte någon bestämmelse som skulle ge rätt att innehålla löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift på en fordran som betalas enligt lönegarantin. En arbetstagare vars lön betalas enligt lönegarantin får behålla en större andel av lönen än vad han skulle ha fått om arbetsgivaren hade betalt den.

Den gällande lagen om lönegaranti för sjömän innehåller ingen bestämmelse som skulle berättiga arbetskrafts- och näringscentralen att kvitta en fordran som betalas till arbetstagen enligt lönegarantin. Behovet av kvittning uppstår när en arbetstagare som erhåller betalning enligt lönegarantin tidigare har varit arbetsgivare eller bolagsman i ett sådant bolag vars arbetstagare har erhållit betalning enligt lönegarantin. Högsta förvaltningsdomstolen har i ett avgörande som den fattat 1984 (HFD 84-A-II-133) ansett att kvittning av en fordran som betalas enligt lönegarantin inte är möjlig utan en uttrycklig bestämmelse som berättigar därtill. Enligt sjömanslagen kan arbetsgivaren å andra sidan använda en del av den lön som betalas till arbetstagen för att kvitta sin motfordran. Arbetsgivarens kvittningsrätt är begränsad så att den gäller den del av lönen som enligt lag skulle kunna utmätas. En fordran som betalas till arbetstagen enligt lönegarantin kan utmätas på samma sätt som lön. Detta leder till att arbetstagens andra utmätning-borgenärer har möjlighet att få betalning ur det belopp som betalas enligt lönegarantin, trots att lönegarantimyndigheten samtidigt skulle ha en fordran enligt lönegarantilagen eller lagen om lönegaranti för sjömän på arbetstagen. Situationen kan inte anses vara

tillfredsställande.

Preskription

Statens lönegarantifordringar som baserar sig på lagen om lönegaranti för sjömän preskriberas i enlighet med förordningen om preskription i fordringsmål och om offentlig stämning på borgenärer (32/1868) 10 år efter att fordran uppkommit. Preskriptionen kan dock avbrytas, varvid en ny 10-årig preskriptionstid börjar löpa från och med avbrottet. Trots att preskriptionen kan avbrytas även på frivillig väg, avbryts den dock av praktiska skäl genom myndigheternas åtgärder, i allmänhet genom en utsköningsansökan. Detta beror på att borgenären vid behov skall kunna bevisa att han avbrutit preskriptionen av skulden.

Arbetsgivaren är skyldig att till staten återbetala det belopp som betalats till arbetstagen enligt lönegarantin jämte ränta. Arbetskrafts- och näringscentralens åtgärder för att driva in en fordran är beroende av om det är fråga om betalning enligt lönegarantin på grund av arbetsgivarens konkurs eller annan insolvens. När det är fråga om konkurs bevakar arbetskrafts- och näringscentralen sin fordran i konkursen och den betalning som erhålls för fordran beror på vilka medel som influerar till konkursboet. I andra insolvenssituationer eller när konkursen förfallit på grund av brist på medel indrivs fordran i utsköningsväg. När förmånsrättssystemet reviderades slopades alla allmänna förmånsrätter, inklusive förmånsrätten för lönefordringar. Fordringar utan förmånsrätt, till vilka även lönegarantifordringarna numera hör, erhåller i praktiken just ingen utdelning i konkurser. Däremot lyckas man i allmänhet indriva lönerna för två veckors uppsägningstid, eftersom de tillhör massaskulden, utom när konkursen förfaller i brist på tillgångar. Ställningen för lönefordringar som åtnjuter sjöpanträtt är dock en annan i detta avseende. De betalas nämligen av köpeskillingen för fartyget genast efter auktionskostnaderna. I praktiken betyder detta att lönefordringar som åtnjuter sjöpanträtt och således även lönegarantifordran i allmänhet indrivs till staten i större utsträckning än annan lönegarantifordran. Sjöpanträtten i fartyget upphör

emellertid ett år efter att fordran uppkommit, om inte fartyget dessförinnan har belagts med kvarstad eller utmätts, varvid följden är exekutiv auktion.

Indrivningen av en lönegarantifordran som saknar sjöpanträtt i utsökningsväg hos en arbetsgivare som konstaterats vara insolvent ger oftast inget resultat. Om betalning enligt lönegarantin i undantagsfall erläggs till arbetstagarna i ett företag som fortsätter med sin verksamhet, försöker dessa företag i allmänhet komma överns om återbetalning av skulden med lönegarantimyndigheten. Aktiebolag som avslutat sin verksamhet utan konkurs är i regel medellösa och indrivningsåtgärder som riktas till dem i allmänhet resultatlösa. Fordringar på enskilda näringsidkare samt ansvariga bolagsmän i öppna bolag och kommanditbolag kan indrivnas tills personen i fråga dör. Denna möjlighet har avsevärt försämrats genom lagen om skuldsanering för privatpersoner (57/1993), som trädde i kraft i början av 1993 och med stöd av vilken en insolvent fysisk person kan befrias från alla eller största delen av sina skulder. Mycket ofta går det så att en enskild gäldenär svarar på lönegarantimyndighetens utsökningsansökan genom att ansöka om skuldsanering. Av ovan nämnda skäl står intäkterna av indrivningen av i synnerhet gamla fordringar oftast inte i något rimligt förhållande till kostnaderna och arbetsbördan.

Ändringssökande

De system för sökande av ändring som ansluter sig till lönegarantisystemet avviker från det allmänna förvaltningsrättsliga rättskyddssystemet. Arbetstagarna har två olika möjligheter att söka ändring beroende på varför ansökan avslagits. Det kan vara fråga om antingen talan i underrätt eller förvaltningsbesvär till arbetslöshetsnämnden. Arbetsgivaren kan söka ändring genom återvinningstalan i allmän underrätt. Tvister gällande fordran och betalningsskyldigheten kan även avgöras i samband med arbetsgivarens konkurs eller exekutiv auktion på fartyget.

Enligt den gällande lagen om lönegaranti för sjömän skall arbetstagaren anvisas att väcka talan i underrätten mot arbetsgivaren och staten, om lönegarantiansökan avslås till

följd av att fordran inte har kunnat utredas och arbetsgivaren har bestridit fordran. När bestämmelsen om att även staten skall instämmas som svarande i en rättegång mellan arbetstagaren och arbetsgivaren i tiden fogades till lagen om lönegaranti och senare till lagen om lönegaranti för sjömän motiverades den med att det skulle förhindra missbruk. Förlikning är tillåten i en rättegång som gäller lönefordringar. I synnerhet i situationer där inget personligt ansvar uppkommer, är en insolvent arbetsgivare sällan intresserad av huruvida de krav som arbetstagaren framför i rättegången är riktiga. Statens deltagande i rättegången och uttryckligen som svarande ansågs vara nödvändigt, för annars kunde även en ogrundad fordran i fråga om vilken ansökts om betalning enligt lönegarantin på grund av arbetsgivarens passivitet eller t.o.m. medgivande bli fastställd genom dom. Med stöd av domen blir staten skyldig att betala fordringarna enligt lönegarantin, om övriga förutsättningar för beviljande av betalning enligt lönegarantin föreligger.

Vid rättegångarna har den arbetskrafts- och näringscentral som företräder staten en helt annan ställning som svarande än arbetsgivaren som svarande. Arbetskrafts- och näringscentralen har inte varit part i anställningsförhållandet och kan således inte veta vad som har överenskommit eller inträffat under anställningen. Arbetskrafts- och näringscentralen har i regel inga förutsättningar att ta ställning till tvistefrågornas faktasida. Sålunda är de egentliga parterna i rättegången arbetsgivaren och arbetstagaren, och trots sin formella ställning som svarande i dessa rättegångar kan arbetskrafts- och näringscentralen i första hand endast bli hörd. I praktiken deltar inte heller arbetskrafts- och näringscentralen aktivt i dessa rättegångar. Det finns emellertid situationer där lönegarantimyndigheten har ett genuint intresse av att gå med i en rättegång mellan arbetsgivare och arbetstagare och där uttryckligen utöva svarandes rätt till talan. En sådan situation uppstår t.ex. när det finns skäl att misstänka missbruk eller när arbetstagaren antingen medvetet eller omedvetet ansöker om betalning för klart ogrundade fordringar. Det är också viktigt att lönegarantimyndigheten deltar i rättegången när arbetsgivaren trots att han bestridit fordran

försummar att delta i rättegången, varvid även helt ogrundade fordringar kan bli fastställda genom tredskodom.

Om ansökan avslås av orsaker som har att göra med formella förutsättningar för erhållande av betalning enligt lönegarantin eller med bestämmelserna om prövningsrätt, kan arbetstagaren anföra besvär över lönegarantibeslutet hos arbetslöshetsnämnden och vidare över dess beslut hos högsta förvaltningsdomstolen. Besvär kan således anföras t.ex. över beslut genom vilka ansökan har avslagits därför att det inte har kunnat konstateras att arbetsgivaren är insolvent, den fordran i fråga om vilken ansökts om betalning enligt lönegarantin inte har sjöpanträtt, fordran inte grundar sig på en anställning eller det är fråga om försök till missbruk av lönegarantin.

För att betalning enligt lönegarantin skall kunna erläggas förutsätts att arbetsgivaren gått i konkurs eller att hans insolvens konstaterats på något annat sätt. För att betalning enligt lönegarantin skall kunna erläggas förutsätts dessutom att grunden för och beloppet av de fordringar i fråga om vilka ansökts om betalning enligt lönegarantin kan utredas vid lönegarantiförfarandet. Om arbetskrafts- och näringscentralen inte har kunnat konstatera att arbetsgivaren är insolvent, skall ansökan avslås. Arbetstagaren kan anföra besvär över ett avslag hos arbetslöshetsnämnden. Om arbetsgivaren har bestridit arbetstagarens rätt till fordringar i fråga om vilka ansökts om betalning enligt lönegarantin och grunden för och beloppet av fordringarna inte har kunnat utredas, skall ansökan också avslås. Då skall arbetstagaren anvisas att väcka talan i under rätt mot arbetsgivaren och staten. I praktiken kan båda ovan nämnda orsaker till avslag föreligga samtidigt. När arbetsministeriet en gång i tiden behandlade besvär som anförts över lönegarantibeslut, ansåg ministeriet i dylika fall att avslag inte fick basera sig enbart på att det inte hade kunnat konstateras att arbetsgivaren var insolvent, om inte arbetsgivarens solvens var alldeles uppenbar. I första hand skulle arbetstagaren anvisas att väcka talan mot arbetsgivaren och staten för att leda sina fordringar i bevis. På dessa sätt garanterades arbetstagaren möjligheter att efter rättegången få betalning för sin fordran enligt lönegarantin, om arbetsgivaren i detta

skede visade sig vara insolvent. Till skillnad från arbetsministeriets tidigare linje har högsta förvaltningsdomstolen i sina avgöranden (HFD liggare nr 2425/99 och HFD liggare nr 2426/99) ansett att ansökan skall avslås enbart av den orsaken att det inte har kunnat konstateras att arbetsgivaren är insolvent. Att utreda grunden för och beloppet av fordringarna i domstol kan ta flera år i anspråk, och den arbetsgivare som är ansvarig för att de betalas kan under denna tid bli insolvent. I praktiken betyder den avgörandepraxis som högsta förvaltningsdomstolen gått in för att fordringarna inte kan betalas till arbetstagaren enligt lönegarantin. Situationen kan inte betraktas som tillfredsställande för arbetstagarna.

Bestämmelserna om sökande av ändring i lagen om lönegaranti för sjömän motsvarar bestämmelserna om sökande av ändring i den gamla lagen om lönegaranti. I samband med reformen av lagen om lönegaranti ändrades dessa bestämmelser. I den nya lönegarantilagen sägs att om en fordran i fråga om vilken ansökts om betalning enligt lönegarantin har ogillats på grund av att arbetsgivaren har gjort fordran stridig och dess grund och belopp inte har kunnat utredas vid lönegarantiförfarandet, skall talan väckas endast mot arbetsgivaren. Staten har emellertid, om den så vill, möjlighet att delta i denna rättegång mellan arbetstagaren och arbetsgivaren som svarande. Dessutom fogades till den nya lönegarantilagen en uttrycklig bestämmelse om ändringssökande för de situationer där de fordringar i fråga om vilka ansökts om betalning enligt lönegarantin är stridiga och det inte har kunnat konstateras att arbetsgivaren är insolvent. Fordran skall i en sådan situation ogillas såsom stridig och arbetstagaren skall anvisas att väcka talan mot arbetsgivaren.

1.2. Den internationella lagstiftningen och lagstiftningen i utlandet

Rådets direktiv och Internationella arbetsorganisationens konvention

Europeiska gemenskapernas råd utfärdade den 20 oktober 1980 ett direktiv om till-

närkning av medlemsstaternas lagstiftning om skydd för arbetstagarna vid arbetsgivarens insolvens (80/987/EEG), nedan direktivet. Syftet med direktivet är att förenhetliga de olika medlemsstaternas minimivillkor för tryggnad av arbetstagares fordringar på grund av anställningsförhållanden när arbetsgivaren är insolvent.

Internationella arbetsorganisationen (ILO) antog vid sin konferens 1992 konvention nr 173, som gäller skydd för arbetstagares fordran i händelse av arbetsgivarens insolvens. Samtidigt godkändes även rekommendation nr 180, som kompletterar konventionen. Finland har 1994 ratificerat den del av konventionen som gäller lönegarantisystemet. I samband med ratificeringen har Finland meddelat att man kommer att beakta bestämmelserna i den rekommendation som kompletterar konventionen i det framtida lagstiftningsarbetet, i den mån det är ändamålsenligt och möjligt.

Direktivets och ILO-konventionens bestämmelser gäller alla arbetstagare i alla olika branscher. Med stöd av både direktivets och konventionens bestämmelser är det emellertid möjligt att utesluta vissa kategorier av arbetstagare från bestämmelsernas tillämpningsområde. Villkoret för en uteslutning är att den baserar sig på anställningsförhållandets speciella art eller att arbetstagarnas fordringar är skyddade på något annat sätt. Av medlemsstaterna har Grekland, Italien och Förenade kungariket uteslutit manskapet ombord på fartyg från direktivets tillämpningsområde, eftersom betalningen av fordringar som grundar sig på deras anställningsförhållande är tryggad på annat sätt i den nationella lagstiftningen.

Enligt direktivets bestämmelser skall en arbetsgivare anses vara insolvent när en ansökan har inlämnats om att det i enlighet med respektive medlemsstats lagar och andra författningar skall inledas ett förfarande som innebär att arbetsgivarens tillgångar tas i anspråk för att kollektivt tillgodose borgenärernas fordringar och som gör det möjligt att ta hänsyn till fordringar på grund av anställningsavtal eller anställningsförhållanden. Dessutom förutsätts att den behöriga myndigheten antingen har beslutat att inleda förfarandet eller har fastställt att arbetsgivarens

företag eller verksamhet definitivt har upphört och att befintliga tillgångar är otillräckliga för att förfarandet skall kunna inledas. Arbetsgivaren skall anses vara insolvent i den mening som ILO-konventionen förutsätter i situationer där, enligt nationell lagstiftning och praxis, ett förfarande har inletts angående en arbetsgivarens tillgångar i syfte att kollektivt ersätta dennes borgenärer.

Med stöd av direktivbestämmelserna har en medlemsstat möjlighet att välja mellan flera olika datum som gräns för den tid till vilken de obetalda fordringar hänför sig vilkas betalning garanteras av en lönegarantiinstitution. Dessutom har medlemsstaterna om de vill möjlighet att begränsa lönegarantins tidsmässiga utsträckning, som kortast kan den vara åtta veckor. Enligt ILO-konventionen skall en stat som antagit den skydda arbetstagarnas fordran på lön för åtta veckor och fordran på semesterersättning för ett halvt år samt fordran som grundar sig på annan typ av betald frånvaro för åtta veckor före tidpunkten för insolvensen eller före anställningens upphörande. På grund av både direktivets och ILO-konventionens bestämmelser är det möjligt att begränsa maximibeloppet av lönegarantin och vidta nödvändiga åtgärder för att förhindra missbruk.

Direktivet innehåller bestämmelser om garantiinstitutionernas organisation, finansiering och verksamhet. Institutionernas tillgångar skall vara fristående från arbetsgivarens driftskapital och skall inte vara tillgängliga vid ett insolvensförfarande. Arbetsgivarna skall bidra till institutionernas finansiering om den inte fullgörs helt av offentliga myndigheter. Institutionernas ansvar skall bestå oberoende av om förpliktelsen att bidra till finansieringen har uppfyllts eller inte. ILO-konventionen har inga motsvarande bestämmelser.

Sverige

Den nuvarande svenska lönegarantilagen trädde i kraft 1992 och den ersatte de ursprungliga lönegarantireglerna från 1971. Sveriges lönegarantilag skyddar en arbetstagares fordran som avser dennes anställning hos en arbetsgivare som har försatts i konkurs samt betalningen av vissa pensioner. För

att löne- och andra fordringar som grundar sig på en anställning skall betalas enligt lönegarantin förutsätts att de har förmånsrätt som lönefordran i arbetsgivarens konkurs.

Det maximala lönegarantibeloppet är 100 000 kronor. Om arbetsgivaren har försetts i konkurs på grund av en fordran som omfattas av lönegarantin, lämnas betalningen även för kostnaden för detta. Denna kostnad beaktas inte när det maximala lönegarantibeloppet uträknas.

I Sverige sköter konkursförvaltningen största delen av de uppgifter som ansluter sig till lönegarantifrågor. Länsstyrelsen sköter utbetalningen av garantibelopp. Besvär angående lönegarantiärenden handläggs i tingsrätten. Medel för lönegarantisystemet insamlas genom avgifter som uppbärs hos arbetsgivarna.

Norge

Bestämmelser om det norska lönegarantisystemet ingår i en lag från 1973. Lönegarantin skyddar betalningen av arbetstagares fordringar som grundar sig på anställning i händelse av arbetsgivarens insolvens. En arbetsgivare skall betraktas som insolvent i lagens mening när han har försetts i konkurs eller när arbetsgivarens verksamhet har upphört och tillgångarna inte räcker till för att betala lönefordringarna eller när det har kunnat konstateras att arbetsgivarens dödsbo är medellöst.

Lönegarantin täcker lönefordringarna för sex månader förutsatt att de inte har förfallit till betalning tidigare än tre månader för en viss dag. Denna är i allmänhet dagen för inlämnande av konkursansökan till domstolen. Dessutom förutsätts att fordringarna har förmånsrätt i arbetsgivarens konkurs. Det maximala lönegarantibeloppet är 123 000 kronor. Betalning enligt lönegarantin söks hos den norska arbetarskyddsstyrelsen.

Tyskland

Det tyska lönegarantisystemet från 1974 skyddar betalningen av arbetstagarnas löner för de tre sista anställningsmånaderna i händelse av arbetsgivarens insolvens. Arbetsgivaren skall betraktas som insolvent när denne

har varit tvungen att gå i konkurs eller när konkursansökan har avslagits på grund av brist på tillgångar eller när arbetsgivarens affärsverksamhet har upphört och konkursförfarande inte är möjligt på grund av brist på tillgångar. Betalning enligt lönegarantin erläggs för de obetalda nettoinkomsterna från de tre sista månaderna av anställningen. Ingen övre gräns har satts för det belopp som kan betalas.

Beslut om betalning enligt lönegarantin fattas av den lokala arbeidskraftsbyrån på ansökan. Ansökan skall göras inom två månader efter att det har konstaterats att arbetsgivaren är insolvent. Medlen för lönegarantin och de administrativa utgifterna insamlas hos arbetsgivarna.

2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

Förenhetligande av lagarna om lönegaranti

Syftet med den nya lagen om lönegaranti för sjömän är att den i huvudsak skall motsvara bestämmelserna i lönegarantilagen, som trädde i kraft vid ingången av 1999. Även i övrigt sammanfaller målen för lagen med målen för reformen av lagen om lönegaranti. Det kan anses vara motiverat att behålla vissa skillnader mellan lönegarantilagen och lagen om lönegaranti för sjömän eftersom de baserar sig på särdragen hos sjömännens anställningsförhållanden och arbetsmiljö. De skillnader som i denna proposition föreslås kvarstå gäller det maximala lönegarantibeloppet och ansökningstiden. Inget maximibelopp föreslås för de betalningar enligt lönegarantin som utgår till sjömän. Inte heller föreslås det att tidsgränsen på tre månader skall gälla lönegarantiansökningar som inlämnas av sjömän. Enligt förslaget skall dock ett sådant skadestånd eller en sådan gottgörelse som baserar sig på lag eller avtal och som saknar särskild förfallodag och för vilken sjöpanträtt inte längre gäller utgöra ett undantag. Det föreslås att i fråga om en dylik fordran till lagen fogas en bestämmelse enligt lönegarantin inom tre månader efter att domen vunnit laga kraft eller efter att avtalet ingåtts med iakttagande av etablerad arbetsmarknadspraxis.

Det maximala beloppet föreslås härvid dock vara 90 000 mk.

Ett syfte med propositionen är också att skapa strukturell och språklig klarhet i bestämmelserna om lönegaranti för sjömän. Bestämmelser som gäller samma sakkomplex och som är utspridda i den nuvarande lagen har sammanförts. Lagförslaget är indelat i åtta kapitel. Kapitlen och paragraferna har fått rubriker. I början av lagen ingår allmänna bestämmelser, bestämmelser om villkoren för erhållande av lönegaranti, lönegarantiansökan och behandlingen av ansökan. De följs av bestämmelser om lönegarantibeslut, betalning enligt lönegarantin, återbetalningskyldighet och ändringssökande. I slutet av lagen ingår särskilda bestämmelser och övergångsbestämmelser.

Förhindrande av missbruk

Att utreda huruvida en fordran för vilken det har ansökts om betalning enligt lönegarantin är riktig är ofta invecklat och arbetsamt. Att lönegarantibeslutet är korrekt säkerställs genom att arbetsgivaren alltid skall beredas tillfälle att uttala sin åsikt om lönegarantiansökan. Att felaktiga eller ogrundade yrkanden rättas ligger i arbetsgivarens intresse, eftersom en fordran som betalats enligt lönegarantin överförs på staten och staten återkräver fordran i fråga av arbetsgivaren. Att avslöja försök till missbruk är svårt när arbetstagaren och arbetsgivaren samarbetar eller när arbetsgivaren förblir passiv under lönegarantiförhandlingen. I en sådan situation blir lönegarantimyndigheten tvungen att basera sitt beslut på uppgifter som erhållits från andra än arbetstagaren eller arbetsgivaren. Lönegarantimyndighetens rätt till upplysningar föreslås bli utvidgad jämfört med nuläget, för att man effektivare än tidigare skall kunna förhindra missbruk av lönegarantin.

Enligt den gällande lönegarantilagen har lönegarantimyndigheten rätt att av grundad anledning förvägra betalning enligt lönegarantin eller pröva lönegarantibeloppet, om arbetstagarens fordran baserar sig på ett avtal eller arrangemang som uppenbart har ingåtts eller vidtagits i syfte att få betalning enligt lönegarantin. Nu föreslås att motsvarande bestämmelse fogas även till lagen om lönega-

ranti för sjömän. Bestämmelsen bottenar i den allmänna principen att det som två parter kommer överens om för att tillfoga tredje man skada inte skall binda tredje man. Avsikten är att bestämmelsen skall tillämpas i en situation där arbetsgivaren och arbetstagaren har avtalat om löne- eller andra förmåner för arbetstagaren och varit medvetna om att arbetsgivaren på grund av insolvens inte kommer att uppfylla avtalet och i syfte att den sålunda uppkomna fordran skall betalas enligt lönegarantin. Lönegarantisystemet försöker garantera arbetstagaren den lön han skulle få av sin arbetsgivare om denne vore solvent. Om man ansöker om betalning enligt lönegarantin för en fordran som baserar sig på ett avtal som arbetstagaren och arbetsgivaren ingått en kort tid innan ansökan inlämnades och det är uppenbart att arbetsgivaren inte skulle ha ingått avtalet om han varit solvent, kan det misstänkas att avtalet ingåtts endast för att få betalning enligt lönegarantin. Ett sådant arrangemang som avses i bestämmelsen kan även vidtas av arbetstagaren ensam.

Praktiska erfarenheter har visat att omotiverat stora löneutfästelser är ett sätt att flytta företagets tillgångar utom räckhåll för borgenärerna. För detta ändamål kan användas även andra personer än gäldenärens familjemedlemmar och andra närstående. Det är inte heller sällsynt att den inkomst som erhållits av företagsverksamheten av skattemässiga eller andra skäl fördelas inom företagarfamiljen så att den lön som betalas familjemedlemmarna inte står i någon slags proportion till deras arbetsinsats i företaget. I lagen föreslås också en ny bestämmelse enligt vilken lönegarantimyndigheten skall ha rätt att förvägra betalning enligt lönegarantin eller pröva lönegarantibeloppet, om den fordran för vilken det har ansökts om betalning enligt lönegarantin står i ett uppenbart missförhållande till vad som kan anses vara skäligt med hänsyn till det arbete som utförts och omständigheterna i övrigt. De överenskomna lönerna behöver inte betalas enligt lönegarantin till den del som de överstiger det lönenbelopp som skall betraktas som skäligt. Ofta kan det vara svårt att bedöma hur väl arbetsinsatsen och det överenskomna vederlaget motsvarar varandra. När missförhållandet bedöms mäs-

te man beakta flera olika faktorer, t.ex. upp-
giftens speciella karaktär eller företaget
ekonomiska situation. Avsikten är att den fö-
reslagna bestämmelsen skall tillämpas endast
när missförhållandet mellan arbetsinsatsen
och den överenskomna lönen är uppenbart.

De övriga bestämmelserna i den nuvarande
lagen om lönegaranti för sjömän som är av-
sedda att förhindra missbruk föreslås kvarstå
i huvudsak oförändrade.

Betalning enligt lönegarantin

I den nya lagen om lönegaranti för sjömän
föreslås en bestämmelse som gör det möjligt
att dra av inte bara sjömanspensions- och
serviceavgiften utan också löntagares arbets-
löshetsförsäkringsavgift från det lönegaranti-
belopp som betalas. På detta sätt kan de löner
som betalas enligt lönegarantin även i detta
avseende försättas i samma ställning som de
löner som arbetsgivaren betalar. Skall arbets-
löshetsförsäkringsavgiften dras av och even-
tuellt redovisas vidare förutsätter det också
att vissa praktiska problem löses. Redovis-
ningen får inte orsaka oskäligt extra arbete
eller fördröja behandlingen av lönegarantian-
sökningarna.

I propositionen föreslås att en uttrycklig
bestämmelse om kvittningsrätt tas in i lagen
om lönegaranti för sjömän. Arbetskrafts- och
näringscentralen skall ha rätt att kvitta en
fordran som betalas till arbetstagaren enligt
lönegarantin med en motfordran enligt lagen
om lönegaranti för sjömän eller lönegaranti-
lagen till den del som lönen skulle kunna ut-
mätas enligt lag. För kvittningen skall även
kunna användas en fordran enligt lagen om
lönegaranti för sjömän eller lönegarantilagen
som en annan arbetskrafts- och näringscen-
tral har än den som betalar lönegarantin.

Särskild preskriptionstid

I den nya lagen om lönegaranti för sjömän
föreslås en bestämmelse om särskild pre-
skriptionstid. Enligt den skall statens löne-
garantifordran preskriberas 10 år efter utgången
av det kalenderår då lönegarantibeslutet har
getts. Denna preskriptionstid kan inte avbry-
tas. Motsvarande särskilda preskriptionstid
föreligger i fråga om statens skattefordringar

och regressfordringar som baserar sig på av
kommunen utbetalt underhållsstöd. Den nu-
varande preskriptionstiden, som kan avbry-
tas, har inte haft någon stor betydelse för
återkrav av lönegaranti. Indrivningen när det
gäller beslut som är äldre än 10 år medför
mera arbete och kostnader för staten än vad
staten får in. Livslång skyldighet att betala
tillbaka lönegaranti jämte upplupen dröjs-
målsränta kan leda till att gäldenären blir ut-
slagen eller försvinner i den ekonomiska grå-
zonen, i synnerhet i situationer där skulden är
oskäligt stor i förhållande till gäldenärens be-
talningsförmåga. För att effektivera återkra-
ven vore det skäl att flytta tyngdpunkten i
indrivningen närmare tidpunkten för löne-
garantibeslutet. Även förverkligandet av sjö-
panträtten förutsätter att indrivningsåtgärder
vidtas genast när lönegarantibeslutet har
getts. Kunskapen om att skulden preskriberas
skulle tvinga lönegarantimyndigheterna att
effektivisera sina indrivningsåtgärder.

Ändringssökande

I propositionen föreslås att statens ställning
förändras i rättegångar som beror på att ar-
betsgivaren vid lönegarantiförfarandet be-
strider att en arbetstagare som ansökt om be-
talning enligt lönegarantin har rätt till ford-
ringarna, så att saken inte kan avgöras utan
rättegång. Enligt förslaget skall talan väckas
endast mot arbetsgivaren, men staten kan om
den vill delta i rättegången som svarande. Att
staten deltar i rättegången är nödvändigt i
synnerhet när det finns skäl att misstänka
missbruk eller när det annars finns risk för att
staten efter rättegången blir tvungen att beta-
la ogrundade fordringar enligt lönegarantin.
Syftet med ändringen är att lönegarantimyn-
digheten endast vid behov skall delta i en rät-
tegång mellan arbetstagare och arbetsgivare.
Lagen medför inte längre skyldighet att delta
i sådana rättegångar där det är fråga om en
ren tvist mellan arbetstagaren och arbetsgiva-
ren och där staten inte har något att säga.

För att minska antalet rättegångar borde
behandlingen av lönegarantiansökningar ut-
vecklas så att grunden för och beloppet av
fordringar i fråga om vilka ansöks om betal-
ning enligt lönegarantin oftare än förr skulle
kunna utredas redan vid lönegarantiförfaran-

det utan rättegång. Detta kunde t.ex. gå till så att den jurist som sköter lönegarantiärenden kallar sökanden och arbetsgivaren till en gemensam överläggning, där man försöker reda ut vilka fordringar som sökanden har rätt till. Till en sådan överläggning kan vid behov kallas även någon från den fackförening som företräder arbetstagaren och som känner till branschens kollektivavtal och hur det tillämpas. I de flesta fall skulle det emellertid räcka om parterna hörs antingen skriftligt eller muntligt. Ju flera tvistemål gällande lönefordringar som man lyckas reda ut vid lönegarantiförfarandet, desto lägre blir kostnaderna för parterna och samhället. Att reda ut stridiga fordringar utan rättegång blir nödvändigt också av den anledningen att arbetstagaren i framtiden inte längre har möjlighet att få ersättning från staten för sina rättegångskostnader utom i de rättegångar där staten är svarande.

I lagen om lönegaranti för sjömän föreslås en uttrycklig bestämmelse med tanke på sådana situationer där en arbetsgivare, som man inte har kunnat konstatera att är insolvent, har bestridit de fordringar i fråga om vilka ansökts om betalning enligt lönegarantin. I en sådan situation skall lönegarantiansökan avslås först och främst på den grunden att de fordringar för vilka det har ansökts om betalning enligt lönegarantin är stridiga samt anvisning ges om väckande av talan i underrätten för att reda ut fordringarna. Att det inte har kunnat konstateras att arbetsgivaren är insolvent saknar betydelse i detta skede. På detta sätt säkerställs att arbetstagarens fordringar kan betalas enligt lönegarantin, om den arbetsgivare som är ansvarig för betalningen av fordringarna eventuellt visar sig vara insolvent när rättegången efter kanske flera år slutförts.

3. Propositionens verkningar

Med beaktande av de belopp som betalats till sjömän enligt lönegarantin och det ringa antalet fall uppskattas propositionen ha endast små ekonomiska verkningar.

Den bestämmelse om särskild preskriptionstid som föreslås i den nya lagen kommer att effektivisera indrivningen av lönegarantifordringar så pass mycket att nyttan därav är större än förlusterna till följd av preskriberade fordringar.

Den föreslagna ändring enligt vilken staten deltar i en rättegång mellan arbetstagare och arbetsgivare endast när den anser det vara nödvändigt, minskar beloppet av de rättegångskostnader som staten döms att betala samt det arbete som deltagandet i rättegångarna förorsakar. Å andra sidan har det satts som mål att stridiga fordringar skall utredas grundligare redan vid lönegarantiförfarandet och det kommer i någon mån att öka arbetsbördan för de personer som sköter lönegarantiärenden vid arbetskrafts- och näringscentralerna.

Propositionen har inga verkningar i fråga om organisation eller personal. Propositionen bedöms inte heller ha några miljökonsekvenser eller verkningar i fråga om sysselsättning.

4. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid arbetsministeriet. Propositionen har behandlats i delegationen för lönegarantiärenden, där förutom arbetsministeriet de viktigaste arbetsmarknadsorganisationerna är företrädde. Propositionen har också behandlats i delegationen för sjömansärenden, där förutom arbetsministeriet och social- och hälsovårdsministeriet även sjöfartsstyrelsen samt branschens arbetsmarknadsorganisationer är företrädde.

DETALJMOTIVERING

1. Lagen om lönegaranti för sjömän

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. *Lagens syfte och tillämpningsområde.* Som 1 § föreslås en paragraf som reglerar lagens syfte och tillämpningsområde. Syftet med lagen är att på samma sätt som för närvarande i händelse av arbetsgivarens konkurs eller annan insolvens trygga betalningen av i sjömanslagen avsedda arbetstagares fordringar som grundar sig på arbetsförhållandet. Lagen skall tillämpas på arbete som arbetstägaren på grundval av avtal utför för arbetsgivaren under dennes ledning och uppsikt mot lön eller annat vederlag ombord på finskt fartyg eller, på förordnande av arbetsgivaren, tillfälligt någon annanstans. Vad som avses med ett finskt fartyg definieras i 1 kap. 1 § sjölagen. Enligt den är ett fartyg finskt och berättigat att föra finsk flagg, om det till mer än sex tiondedelar ägs av en finsk medborgare eller en finsk sammanslutning eller stiftelse. Kommunikationsministeriet kan i enskilda fall godkänna även en annan typ av fartyg såsom finskt fartyg. Ett finskt fartyg som används i handelssjöfart och är minst 15 meter långt skall vara infört i det finska fartygsregistret. Ett fartyg är finskt även om villkoren för de anställdas arbetsförhållanden bestäms i enlighet med kollektivavtal om avses i 6 § lagen om en förteckning över handelsfartyg i utrikesfart (1707/1991). Detta innebär att lönegarantin tryggar betalningen av också sådana fordringar, som grundar sig på arbete som har utförts på ett finskt fartyg, men för vars del man genom kollektivavtal har kommit överens om att bestämmelserna i sjömanslagen, sjöarbetstidslagen (296/1976), semesterlagen för sjömän (433/1984) eller lagen om samarbete inom företag (725/1978) inte skall tillämpas. Sådant arbete som utförts ombord på ett fartyg på vilket lagen om lönegaranti för sjömän inte kan tillämpas t.ex. av den orsaken att fartyget är registrerat utomlands, även om arbetsgivaren vore finländare, skall inte heller omfattas av löne-

rantilagens tillämpningsområde. I en dylik situation tryggas betalningen av fordringar som beror på arbetstägarens arbetsförhållande i enlighet med lagstiftningen i den stat där fartyget är registrerat. De undantag från lagens tillämpningsområde som räknas upp i 2 § sjömanslagen skall också gälla lagen om lönegaranti för sjömän. Av undantagsfallen omfattas åtminstone 1 - 3 punkten av lönegarantilagens tillämpningsområde. Lönegarantilagen tillämpas sålunda t.ex. på arbete som utförs endast medan fartyget ligger i hamn av en person som inte följer med fartyget eller som bör anses endast som tillfälligt kontroll-, service-, lotsnings- eller annat därmed jämförbart arbete eller som utförs på flottningsmateriel, med undantag av för flottning använd transportmateriel.

2 §. *Myndigheter.* Paragrafen innehåller bestämmelser om uppgiftsfördelningen mellan det ministerium som sköter lönegarantiärenden och Nylands arbetskrafts- och näringscentral. Paragrafens innehåll motsvarar 1 § 3 mom. i den nuvarande lagen om lönegaranti för sjömän. Ministeriet skall styra verkställigheten av lagen samt svara för lönegarantisystemets utveckling. Enligt reglementet för statsrådet (1522/1995) hör lönegarantiärendena till arbetsministeriets behörighetsområde. Arbetsministeriet skall liksom för närvarande sköta utvecklingen av lönegarantisystemet, lagstiftningsuppgifter, uppgifter i anslutning till budgeten samt handledningen och styrningen av arbetskrafts- och näringscentralen i lönegarantiärenden. Nylands arbetskrafts- och näringscentral ansvarar för behandlingen av lönegarantiansökningar, fattandet av beslut och återkrav samt för andra uppgifter i anslutning till verkställigheten av lagen.

2 kap. Villkor för erhållande av betalning enligt lönegarantin

3 §. *Villkor som gäller fordran.* Paragrafens innehåll motsvarar bestämmelserna i 1 § 1 mom. i den nuvarande lagen om lönegaranti för sjömän om fordringar som betalas en-

ligt lönegarantin. Enligt lönegarantin betalas endast fordringar som grundar sig på ett arbetsförhållande som avses i 1 § sjömanslagen. Vanliga fordringar som grundar sig på en anställning är t.ex. den ordinarie lönen jämte olika tillägg, semesterlön och –ersättning, semesterpremie, lön under uppsägningstiden, lön för väntetiden samt skadestånd som baserar sig på arbetsförhållande. Typiska fordringar som baserar sig på sjömäns anställning är dessutom bl.a. lön under kompensationsledighet, gottgörelse som skall betalas på grund av olagligt avslutande av arbetsförhållande samt fria hemresor. Utöver fordringar som grundar sig på anställningen kan arbetstagaren ha andra fordringar på sin arbetsgivare. I frågan gällande vilka slags fordringar som skall betraktas som fordringar som grundar sig på en i lagen om arbetsavtal avsedd anställning finns det en omfattande rättspraxis. Denna skall även styra tillämpningen av den nya lagen. Även när lönesystemen förändras i framtiden avgör rättspraxisen i sista hand vilka slags fordringar som skall betraktas som fordringar som grundar sig på anställningen.

4 §. *Tid inom vilken ansökan skall göras.* I sak motsvarar 1 mom. i den föreslagna paragrafen 2 § 1 mom. i den gällande lagen om lönegaranti för sjömän. På samma sätt som för närvarande skall ansökan om att en fordran som grundar sig på en anställning som sjöman skall betalas enligt lönegarantin göras medan sjöpanträtt enligt 3 kap. 2 § 1 mom. sjölagen gäller. Då sjöpanträtten är i kraft ett år efter att fordran uppkommit, skall ansökan om lönegaranti för sjömän även i fortsättning göras inom ett år efter att fordran uppkommit.

Enligt lönegarantilagen skall ansökan om betalning enligt lönegarantin göras inom tre månader från att fordran uppkommit eller, om det är fråga om skadestånd eller gottgörelse som baserar sig på lag eller avtal, inom tre månader efter att domen vunnit laga kraft eller efter att avtalet ingåtts med iakttagande av etablerad arbetsmarknadspraxis. I den nuvarande lagen om lönegaranti för sjömän finns inga motsvarande tidsgränser för inlämnandet av ansökan. Det föreslås att till 4 § 2 mom. i den nya lagen om lönegaranti för sjömän skall fogas en bestämmelse, enligt

vilken skadestånd eller gottgörelse som baserar sig på lag eller avtal och som saknar särskild förfallodag och för vilken sjöpanträtt inte längre gäller skall kunna sökas enligt lönegarantin under tre månader efter att domen som gäller grunden för och beloppet av skadeståndet eller gottgörelsen har vunnit laga kraft eller efter att avtalet ingåtts med iakttagande av etablerad arbetsmarknadspraxis. Den föreslagna ändringen motsvarar den tidsfrist som i lönegarantilagen anges för ansökan om skadestånd eller gottgörelse. Med skadestånd eller gottgörelse avses enligt förslaget sådant skadestånd eller sådan gottgörelse som dömts ut med stöd av 5 kap. sjömanslagen och sådan gottgörelse som avses i 15 a § lagen om samarbete inom företag. Det föreslås att i 8 § bestäms om det maximala beloppet av lönegaranti enligt bestämmelsen i 4 §.

5 §. *Arbetsgivarens insolvens.* I den nya lagen föreslås inga ändringar i begreppet arbetsgivarens insolvens. Begreppet föreslås bli varken utvidgat eller inskränkt. Förutsättningen för betalning enligt lönegarantin skall på samma sätt som för närvarande vara arbetsgivarens konkurs eller annan insolvens. Arbetsgivarens insolvens undersöks alltid på tjänstens vägnar. Enbart arbetstagarens eller arbetsgivarens meddelande om insolvens räcker inte. Arbetsgivaren kan inte heller enbart genom att bestrida sin insolvens hindra att betalning enligt lönegarantin beviljas. Paragrafens innehåll motsvarar i sak bestämmelserna om arbetsgivarens betalningsoförmåga i 1 § 1 och 2 mom. i den gällande lagen om lönegaranti för sjömän. Det föreslås dock att den nuvarande lagens 1 § 2 mom. 1 punkten slopas såsom onödig, eftersom den insolvenssituation som regleras där ingår i 4 punkten i den föreslagna paragrafen. Det föreslås att ordalydelsen i de övriga punkterna ses över.

På samma sätt som för närvarande skall arbetsgivarens konkurs vara en grund för insolvens även i den nya lagen om lönegaranti för sjömän. En bestämmelse om detta ingår i 1 punkten. Bestämmelsen i 1 § 2 mom. 3 punkten i den nuvarande lagen, enligt vilken arbetsgivaren bör anses betalningsoförmögen, om det vid utsökning konstaterats, att arbetsgivaren saknar ostridiga medel för er-

läggande av det yrkade beloppet, har oklar ordalydelse. Av denna orsak föreslås det att den ändras i den nya lagen så att enligt 2 punkten skall en arbetsgivare som har konstaterats vara oförmögen att betala sina skulder som är under utsökning anses vara insolvent. Härmed avses inte bara arbetsgivarens vid utsökning konstaterade medellöshet, utan även en situation där beloppet av arbetsgivarens skulder som är under utsökning är så stort i förhållande till de utmättningsbara tillgångarna att skulderna inte kan betalas ur arbetsgivarens medel. Med stöd av 3 punkten skall arbetsgivaren vara insolvent även när denne har försummat att betala arbetsgivaravgifter eller redovisa förskottsinnehållningar i tid. Det skall emellertid inte vara fråga om insolvens, om försummelsen är ringa. I 4 punkten har samlats de situationer som regleras i 1 § 2 mom. 2 och 4 punkten i den gällande lagen. Enligt den skall arbetsgivaren anses vara insolvent om denne inte är anträffbar eller har upphört med sin verksamhet och fordran inte kan betalas ur arbetsgivarens tillgångar. Paragrafens 5 punkt motsvarar åter 1 § 2 mom. 6 punkten i den nuvarande lagen. Lönegarantimyndigheten kan klart konstatera att arbetsgivaren är insolvent t.ex. när arbetsgivaren omfattas av saneringsförfarande enligt lagen om företagssanering (47/1993) eller skuldsanering enligt lagen om skuldsanering för privatpersoner (57/1993). På grundval av företagssanering skall arbetsgivaren betraktas som insolvent i fråga om de fordringar som har uppkommit innan betalningsprogrammet fastställdes.

6 §. *Bevakningsskyldighet.* Den nuvarande lagen om lönegaranti för sjömän innehåller ingen uttrycklig bestämmelse om arbetstagarans skyldighet att sköta bevakningen av sina fordringar i arbetsgivarens konkurs eller vid exekutiv auktion på fartyget. Arbetstagaren har emellertid kunnat förlora sina rätt till lönegaranti om bevakningen försumrats. I 1 mom. föreslås en bestämmelse om arbetstagarans skyldighet att bevaka sina fordringar i en konkurs samt att bevaka sina fordringar och med dessa förenad sjöpanträtt vid exekutiv auktion på fartyget. Någon bevakningsskyldighet skall emellertid inte föreligga, om fordringarna redan har betalats enligt lönegarantin. Fordringar behöver inte heller beva-

kas i en konkurs om fordringarna ingår i en av boförvaltaren gjord förteckning enligt 11 § i denna lag över fordringar som grundar sig på arbetsförhållande. Om fordran görs stridig i konkursen eller om fordran eller dess förmånsrätt görs stridig vid auktionen på fartyget, omfattar bevakningsskyldigheten även att rättegången gällande detta sköts i behörig ordning.

Enligt 2 mom. kan en arbetstagare som försummar sin bevakningsskyldighet enligt 1 mom. antingen helt eller delvis förvägras betalning enligt lönegarantin. Bestämmelsen motsvarar 4 § 3 mom. i den nuvarande lagen om lönegaranti för sjömän. Försummad bevakning betyder inte nödvändigtvis att rätten till betalning enligt lönegarantin skulle ha förverkats. Om fordran är klar och ostridig, skall den trots att bevakningen försumrats i regel betalas enligt lönegarantin. Med beaktande av att en på anställningen grundad fordran som åtnjuter sjöpanträtt har bästa förmånsrättsställning, skall emellertid större vikt läggas vid försummad bevakning vid exekutiv auktion på fartyget än vid försummad bevakning i konkurs.

7 §. *Förhindrande av missbruk.* Syftet med paragrafen är att förhindra missbruk av lönegarantisystemet. Lönegarantimyndigheten skall i vissa situationer ha rätt att förvägra betalning enligt lönegarantin eller att begränsa lönegarantibeloppet. Att använda sig av prövningsrätt skall vara möjligt endast av grundad anledning.

Enligt 8 § 1 mom. 1 punkten i den gällande lönegarantilagen har lönegarantimyndigheten rätt att av grundad anledning förvägra betalning enligt lönegarantin eller pröva lönegarantibeloppet om arbetstagarans fordran baserar sig på ett avtal eller arrangemang som uppenbart har ingåtts eller vidtagits i syfte att få betalning enligt lönegaranting. En bestämmelse med nästan samma innehåll har funnits i lagen om lönegaranti ända sedan 1984. I samband med reformen av lagen om lönegaranti ändades bestämmelsen på några punkter. En motsvarande bestämmelse, något som saknas i den nuvarande lagen om lönegaranti för sjömän, föreslås ingå i den nya lagen. En fordran eller en del av en fordran som baserar sig på ett avtal eller ett arrangemang som har ingått eller vidtagits i syfte att

få betalning enligt lönegarantin kan inte betalas enligt lönegarantin. Det är fråga om ett sådant avtal som avses i bestämmelsen när det finns skäl att misstänka att arbetsgivaren inte skulle ha ingått avtalet om denne varit solvent, utan att det har ingåtts endast i det syftet att staten skall betala fordran enligt lönegarantin. Avtalet, som även kan ingås efter att arbetsförhållandet har upphört, kan gälla förutom grunden för och beloppet av fordran även t.ex. tidpunkten för dess uppkomst. Det behöver inte vara fråga om en uttrycklig överenskommelse, utan det räcker om det har uppstått tillräckligt samförstånd om saken mellan arbetstagaren och arbetsgivaren. Även förlikning i en rättegång kan vara ett i bestämmelsen avsett avtal för erhållande av betalning enligt lönegarantin. Det är fråga om ett arrangemang när arbetsgivaren och arbetstagaren inte har kommit överens om saken och det inte ens råder samförstånd mellan dem om saken, men arbetsgivaren genom sin egen passivitet eller annat handlande får till stånd att en ogrundad fordran måste betalas enligt lönegarantin.

Enligt 26 § konkursstadgan (31/1868) kan en fordran på lön, arvode eller någon annan därmed jämförlig förmån inte fastställas till betalning ur konkursboets egendom till den del fordringen står i ett uppenbart missförhållande till vad som kan anses skäligt med hänsyn till det arbete som har utförts och omständigheterna i övrigt. Enligt 7 § lagen om återvinning till konkursbo (758/1991) kan lön, arvode eller annan därmed jämförlig förmån som redan betalats men är oskäligt stor gå åter till konkursboet. Det är motiverat att en sådan oskälig förmån inte heller skall behöva betalas enligt lönegarantin. I 1 mom. 2 punkten föreslås en ny bestämmelse enligt vilken lönegarantimyndigheten skall ha rätt att förvägra betalning enligt lönegarantin till den del som den fordran för vilken det har ansökts om betalning enligt lönegarantin står i ett uppenbart missförhållande till vad som kan anses vara skäligt med hänsyn till det arbete som har utförts och omständigheterna i övrigt. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar 8 § 1 mom. 2 punkten lönegarantilagen, vilken fogades till lagen i samband med reformen. Det kan vara fråga om en sådan situation t.ex. när gäldenärsföretaget har varit

medellöst och företagets anställda, i synnerhet familjemedlemmar eller andra närstående till de personer som utövar bestämmanderätten i företaget, försöker tillskansa sig ekonomiska förmåner genom att kräva att oskäligt stora lönefordringar skall betalas enligt lönegarantin. När missförhållandet bedöms skall man beakta den lön som tidigare betalats till personen i fråga, anställningens längd, arbetets svårighetsgrad och den lön som i allmänhet betalas för samma arbete. Sjömännens löner grundar sig i allmänhet på kollektivavtal. En lön enligt ett kollektivavtal kan inte anses oskälig på det sätt som avses i bestämmelsen. Inte heller kan t.ex. ett skadestånd som dömts ut för olaglig uppsägning av anställningshållandet och som inte baseras på utfört arbete, avslås på grundval av detta lagrum.

Enligt 12 § 1 mom. i den gällande lagen om lönegaranti för sjömän kan ansökan om lönegaranti som riktar sig till samma arbetsgivare eller till arbetsgivare som skall betraktas som samma arbetsgivare av särskilda skäl avslås, om det arbete som ligger till grund för fordran har utförts under tre år, räknat från det föregående beslutet om betalning enligt lönegarantin. I den nya lagen föreslås att bestämmelsens ordalydelse utvidgas samt att den tidsmässiga begränsningen på tre år slopas. De föreslagna ändringarna motsvarar de ändringar som företogs i samband med totalreformen av lagen om lönegaranti. Enligt 1 mom. 3 punkten skall lönegarantimyndigheten ha rätt att förvägra betalning enligt lönegarantin eller att pröva lönegarantibeloppet, om arbetstagaren ansöker upprepade gånger om betalning enligt lönegarantin för fordringar hos samma arbetsgivare eller hos arbetsgivare som skall betraktas som samma arbetsgivare. Trots att det föreslås att tidsgränsen skall slopas, bör ansökan ändå inte avslås, om det har gått längre än tre år sedan föregående ansökan om lönegaranti. I regel är det inte fråga om upprepade ansökningar om lönegaranti ännu vid den andra ansökan. När bestämmelsen tillämpas bör man emellertid beakta för hur lång tid betalning enligt lönegarantin redan har erlagts och för hur lång tid betalning enligt lönegarantin ännu söks. Till tillämpningen av denna bestämmelse ansluter sig 3 och 4 mom., som till sitt

innehåll motsvarar bestämmelserna i den gällande lagens 12 § om arbetsgivare som skall betraktas som samma arbetsgivare och om arbetstagarens möjlighet att få förhandsbesked om rätten till betalning enligt lönegarantin kommer att begränsas eller helt förvägras på grundval av 1 mom. 3 punkten.

Innehållet i 2 mom. motsvarar i huvudsak 2 § 2 mom. i den nuvarande lagen om lönegaranti för sjömän. Den prövningsrätt som i den gällande lagen tilldelats lönegarantimyndigheten har begränsats genom att det satts en gräns för det belopp som betalas, vilken inte får underskridas. Enligt lönegarantin skall betalas minst två gånger det belopp som under ett år före inlämnandet av ansökan om betalning enligt lönegarantin erlagts till arbetstagaren. Bestämmelsen har tillämpats endast när lönegarantin missbrukats. Om det inte finns några omständigheter som tyder på missbruk, skall ansökan godkännas trots att arbetsgivaren när betalning enligt lönegarantin söks ännu inte skulle ha betalat arbetstagaren några som helst fordringar med anledning av anställningen. Enligt förslaget skall enligt lönegarantin betalas minst det belopp som arbetsgivaren under ett år före inlämnandet av lönegarantiansökan har betalt till arbetstagaren. Om arbetsgivaren har betalat arbetstagaren fordringar som baserar sig på anställning på grundval av flera olika anställningar, borde alla belopp som betalats under året beaktas. När bestämmelsen tillämpas kan mera betalas enligt lönegarantin än det minimibelopp som avses i bestämmelsen. Den föreslagna ändringen motsvarar den ändring som gjordes när lagen om lönegaranti reformerades.

8 §. *Maximalt belopp av skadestånd eller gottgörelse och lön för väntetiden vilka betalas enligt lönegarantin, i vissa fall.* Det föreslås att i paragrafen bestäms hur stort det maximala beloppet av enligt lönegarantin utbetalt och i 4 § 2 mom. avsett skadestånd eller gottgörelse per arbetstagare är på basis av arbete som har utförts för en och samma arbetsgivare. Enligt förslaget skal det maximala beloppet av skadestånd eller gottgörelse vara 90 000 mark. Det maximala beloppet föreslås gälla endast sådana skadestånd eller gottgörelser som för första gången söks enligt lönegarantin först efter det att de har för-

lorat sin sjöpanträtt. Paragrafens 2 mom. motsvarar 2 § 3 mom. i den gällande lagen om lönegaranti för sjömän och 9 § 2 mom. i den nya lönegarantilagen.

3 kap. **Lönegarantiansökan och behandlingen av ansökan**

9 §. *Ansökan och sökande.* Paragrafen innehåller bestämmelser om vart lönegarantiansökan skall sändas och vem som kan ansöka om betalning enligt lönegarantin. Enligt 1 mom. kan ansökan lämnas till arbetskraftsbyrån eller till arbetskrafts- och näringscentralen. Dessutom kan ansökan utomlands också inlämnas till finska beskickningar, något som inte är möjligt enligt den gällande lagen om lönegaranti för sjömän.

Enligt 2 mom. kan betalning enligt lönegarantin sökas av arbetstagaren eller en arbetstagarorganisation på vilken arbetstagaren har överfört sin fordran för indrivning. Den gällande lagen om lönegaranti för sjömän innehåller ingen uttrycklig bestämmelse om vem som kan ansöka om betalning enligt lönegarantin. Förslaget om att en arbetstagarorganisation skall kunna ansöka om betalning enligt lönegarantin motsvarar den lönegaranti-praxis som etablerats under årens lopp. När arbetsgivaren gått i konkurs skall på samma sätt som för närvarande också konkursboet kunna ansöka om betalning enligt lönegarantin för arbetstagarnas räkning under de förutsättningar som närmare bestäms genom förordning. Till denna del motsvarar bestämmelsen 3 a § 2 mom. i den gällande lagen om lönegaranti för sjömän. Enligt gällande 13 § 2 mom. kan statsrådet bestämma vilka arbetstagarorganisationer som även utan särskild fullmakt äger rätt att företräda sina medlemmar i ärenden som gäller lönegarantin. En bestämmelse med motsvarande innehåll föreslås i 3 mom. Däremot föreslås att bestämmelsen i 13 § i den nuvarande lagen om rätt till betalning enligt lönegarantin för en arbetstagarorganisation eller ett samfund eller en fond som är förvärvare slopas såsom onödig.

10 §. *Hörande.* I 1 mom. har samlats de bestämmelser om hörande av arbetsgivare och arbetstagare samt bolagsmän i öppna bolag och ansvariga bolagsmän i kommanditbolag

som finns utspridda i den nuvarande lagen. Ibland kan även någon annan än den arbetsgivare som ingått arbetsavtalet vara ansvarig för betalningen av fordringar som grundar sig på en anställning. Så är ofta fallet vid överlåtelse av rörelse, då på mottagaren kan överföras bl.a. arbetsgivarens ansvar enligt sjömanslagen och semesterlagen för sjömän (433/1984). Enligt förslaget skall även en sådan betalningsskyldig beredas tillfälle att bli hörd med anledning av ansökan. I lönegarantibeslutet kan ingen förordnas att bli återbetalningsskyldig som inte har beretts tillfälle att uttala sig om ansökan och fordringarnas riktighet. Arbetstagaren skall beredas tillfälle att avge motförklaring med anledning av ett utlåtande om hans ansökan, om utlåtandet innehåller en sådan utredning som kan påverka avgörandet av ärendet.

Man får avstå från att höra en part endast när hörande skall betraktas som uppenbart onödigt. Det är fråga om en sådan situation t.ex. när lönegarantiansökan oberoende av arbetsgivarens utlåtande i varje fall skulle avslås.

Paragrafens 2 mom. motsvarar bestämmelsen i 4 § 1 mom. i den gällande lagen om lönegaranti för sjömän om delgivning av ansökan till fartygets ägare när arbetsgivaren inte äger fartyget där det arbete har utförts på vilket de fordringari fråga om vilka ansökts om betalning enligt lönegarantin grundar sig.

11 §. *Boförvaltarens förteckning över fordringar som grundar sig på ett arbetsförhållande.* Innehållet i paragrafen motsvarar 3 a § 1 mom. i den nuvarande lagen om lönegaranti för sjömän.

4 kap. **Lönegarantibeslut och betalning enligt lönegarantin**

12 §. *Lönegarantibeslut och delgivning av beslutet.* Enligt 1 mom. skall det alltid ges ett skriftligt beslut med anledning av en lönegarantiansökan. Beslutet skall motiveras genom att det uppges vilka huvudsakliga fakta samt bestämmelser som det grundar sig på. Betydelsen av motiveringen för beslutet accentueras när fordran avslås eller när den betalas enligt lönegarantin trots att arbetsgivaren bestrider saken. Motiveringen skall vara sådan att parten i fråga på grundval av den kan be-

döma huruvida det är skäl att söka ändring. När fordringar ogillas med stöd av de bestämmelser i lönegarantilagen som är avsedda att förhindra missbruk, är det särskilt viktigt med tanke på sökandens rättssäkerhet att föra fram de omständigheter som beslutet baserar sig på. Enligt den gällande lagen om lönegaranti för sjömän skall ett lönegarantibeslut omedelbart delges alla parter samt varje sådan ägare till fartyget som inte är sökandens arbetsgivare men som äger fartyget där det arbete på vilket de sökta fordringarna grundar sig har utförts. Enligt förslaget till bestämmelse räcker det om beslutet sänds till parterna och fartygets ägare. I praktiken postas beslutet till partens och fartygsägarens kända adress.

Enligt den gällande lagen om lönegaranti för sjömän skall lönegarantimyndigheten omedelbart vidta åtgärder för utredande av arbetsgivarens insolvens och de fordringar som grundar sig på arbetstagarens arbetsförhållande. Om lönegarantimyndigheten har kunnat konstatera att arbetsgivaren är insolvent och myndigheten har kunnat utreda grunden för och beloppet av arbetstagarens fordran, skall myndigheten genast besluta att den på arbetsförhållandet grundade fordringen, till de delar som utretts, betalas med statsmedel. Enligt förslaget skall motsvarande bestämmelser inte ingå i den nya lagen om lönegaranti för sjömän, eftersom de som ansöker om lönegaranti redan med stöd av grundlagen har rätt att få sitt ärende behandlat i snabb ordning. Enligt 21 § Finlands grundlag (731/1999) har var och en rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en myndighet som är behörig enligt lag.

På nuvarande sätt skall i lönegarantibeslutet fastställas den skyldighet som tillkommer arbetsgivaren, en bolagsman i ett öppet bolag och en ansvarig bolagsman i ett kommanditbolag att återbetala det belopp till staten som betalats enligt lönegarantin. Om någon annan utöver de ovan nämnda ansvarar för betalningen av arbetstagarens fordringar, skall även denna betalningsskyldighet fastställas i lönegarantibeslutet. En bestämmelse om vem som är återbetalningsskyldig föreslås i 2 mom. Det förekommer fall där utredningen av vilka som är återbetalningsskyldiga avse-

vårt fördröjer fattandet av lönegarantibeslutet och betalningen av fordringarna enligt lönegarantin. Man är inte oense om grunden för och beloppet av fordran, men det är oklart vem eller vilka som är skyldiga att betala den. Denna situation förekommer ofta i samband med överlåtelse av rörelse. Av denna anledning föreslås i lagen en bestämmelse med stöd av vilken frågan om återbetalningsskyldighet i undantagsfall kunde utredas och avgöras först efter att beslutet om betalning enligt lönegarantin redan har fattats. Beslutet om återbetalningsskyldigheten skall emellertid fattas utan dröjsmål efter att denna skyldighet har kunnat utredas.

13 §. *Betalning enligt lönegarantin.* Det föreslås att bestämmelsen i 4 § 1 mom. förordningen om lönegaranti för sjömän om den tid på en vecka som för närvarande ges för betalning enligt lönegarantin flyttas till 13 § 1 mom. i lagen. I samma moment föreslås bestämmelser om verkställande av förskottsinnehållning, utmätning av lön och lönebetalningsförbud, frågor som nu regleras i 10 § 1 mom. och 11 § lagen om lönegaranti för sjömän. Däremot slopas de omnämmanden av pension och pensionsrater som finns i den nuvarande lagens 11 § såsom onödiga. Sådana kapitaliserade pensioner som kunde betalas enligt lönegarantin finns inte längre sedan försörjningspensionssystemet slopades. Likaså föreslås att den hänvisning till lagen om sjömansskatt (208/1958) som ingår i 10 § 1 mom. i den nuvarande lagen om lönegaranti för sjömän skall slopas eftersom lagen om sjömansskatt har upphävts. Bestämmelserna om sjöarbetsinkomst ingår numera i inkomstskattelagen (1535/1992). Om verkställande av förskottsinnehållning på sjöarbetsinkomst bestäms i lagen om förskottsuppbörd (1118/1996) och förordningen om förskottsuppbörd (1124/1996) samt i skattestyrelsens beslut om sätten för och storleken av förskottsinnehållning (74/1996). På sjöarbetsinkomst verkställs förskottsinnehållning enligt de innehållningsprocenter som för sjöarbetsinkomst antecknats i skattekortet.

Enligt 10 § 2 mom. i den nuvarande lagen innehålls vid betalning enligt lönegarantin från det belopp som skall erläggas en andel som motsvarar arbetstagarens pensionsförsäkringspremie enligt lagen om sjömanspen-

sioner (72/1956), och denna andel redovisas till sjömanspensionskassan. Likaså innehålls från det belopp som skall betalas serviceavgift enligt lagen om service- och studieverksamhet för sjömän (452/1972), och denna avgift redovisas till sjömansservicebyrån. I propositionen föreslås att denna bestämmelse ändras så att det inte längre räknas upp vilka poster som skall dras av. Enligt den föreslagna ordalydelsen skall på lönegarantibeloppet verkställas förskottsinnehållning och innehållas övriga avgifter som skall avdras från i sjömanslagen avsedda arbetstagares lön, om inte något annat bestäms någon annanstans. Sådana avgifter som dras av från arbetstagarens lön är förutom arbetstagarens pensionsförsäkringspremie och serviceavgiften bl.a. löntagares arbetslöshetsförsäkringsavgift och återkrav av utkomststöd enligt 23 § lagen om utkomststöd (1412/1997).

I 2 mom. föreslås en bestämmelse enligt vilken arbetskrafts- och näringscentralen skall ha rätt att använda ett belopp som betalas enligt lönegarantin för att kvitta en motfordran enligt lagen om lönegaranti för sjömän eller lönegarantilagen som centralen har. Kvittningsrätten begränsas dock till det belopp som kan utmätas av arbetstagarens lön. Enligt 4 kap. 6 § 1 mom. utsökningslagen (37/1895) skall av en gäldenärs lön från utmätning undantas två tredjedelar av vad som av lönen hänför sig till tiden mellan utmätningen och följande lönebetalningsdag. Som en sådan motfordran som berättigar till kvittning kommer i fråga endast statens fordran som baserar sig på betalning enligt lönegarantin. Motfordran kan också grunda sig på betalning enligt lönegarantin som tidigare erlagts av en annan arbetskrafts- och näringscentral. För kvittningen kan också användas en sådan motfordran som har uppkommit före denna lag trätt i kraft. Motsvarande ändring gjordes i samband med reformen av lagen om lönegaranti.

5 kap. Återbetalningsskyldighet

14 §. *Övergång av fordringarna till staten.* Innehållet i paragrafen motsvarar bestämmelsen i 5 § 1 mom. i den nuvarande lagen om lönegaranti för sjömän om när arbetstagarens fordran och de rättigheter som baserar sig

därpå övergår till staten.

15 §. *Återbetalningsskyldighet.* Arbetsgivaren, en ansvarig bolagsman i ett kommanditbolag, en bolagsman i ett öppet bolag samt någon annan som eventuellt är ansvarig för betalningen av arbetstagarens fordringar är skyldiga att till staten återbetala det belopp som betalats enligt lönegarantin jämte ränta som avses i 4 § 3 mom. räntelagen (633/1982). Ränta skall betalas räknat från den dagen då beslutet om återbetalningsskyldighet har getts.

Paragrafens omnämnande av någon annan som är ansvarig för betalningen av arbetstagarens fordringar är inte avsett att utvidga kretsen av dem som är återbetalningsskyldiga enligt lagen om lönegaranti för sjömän, utan det är fråga om betalningsskyldighet som bestäms enligt annan lagstiftning eller om i rättspraxis godkänd identifikation när det gäller ansvar. Med annan betalningsskyldig avses emellertid inte en sådan fartygsägare som äger fartyget där det arbete på vilket de sökta fordringarna grundar sig har utförts men som inte är arbetsgivare till den som erhåller betalning enligt lönegarantin. Ansvarig för betalningen av arbetstagarens fordringar med anledning av anställningen kan förutom arbetsgivaren även någon annan instans vara. En sådan situation kan uppstå t.ex. i samband med överlåtelse av rörelse, där mottagaren med stöd av bestämmelserna i sjömanslagen och semesterlagen för sjömän blir ansvarig för betalningen av arbetstagarens löne- och andra fordringar med anledning av anställningen, även om den rättsliga grunden för fordringarna skulle ha uppkommit innan rörelsen överläts. Även den som handlat på ett oregistrerat aktiebolags vägnar kan med stöd av bestämmelserna i lagen om aktiebolag (734/1978) bli ansvarig för betalningen av arbetstagarens lönefordringar.

I rättspraxis (bl.a. Åbo hovrätt 8.12.1989 nr 1121 och Åbo hovrätt 21.4.1989 nr 326, där högsta domstolen inte beviljade besvärstillstånd) har man ansett att två eller flera bolag trots sin formella självständighet kan utgöra en sådan ekonomisk helhet där ansvaret för fordringar som betalats enligt lönegarantin är gemensamt. Identifikationen när det gäller ansvar har motiverats bl.a. med att det inte rätt ett faktiskt affärsförhållande mellan bo-

lagen, samma personer hade hört till bolagens ledande organ, arbetstagare hade flyttats från ett bolag till ett annat, och det hade inte varit klart för vilket bolag arbetet hade utförts. Även i högsta domstolens utslag kan man hitta drag av identifikation när det gäller ansvar. I avgörandet HFD 1996:2 var det fråga om företagsarrangemang med vilkas hjälp avsikten var att fortsätta ett i konkurs försatt kommanditbolags affärsverksamhet genom ett aktiebolag där de ansvariga bolagsmännen i själva verket hade bestämmanderätten. Syftet med arrangemanget var att arbetstagarnas löner skulle betalas enligt lönegarantin. Gentemot staten var aktiebolaget ansvarigt för de fordringar som betalats enligt lönegarantin tillsammans med kommanditbolaget, och i fråga om massafordringarna tillsammans med dess konkursbo.

16 §. *Lönegarantibeslutets verkställbarhet.* Innehållet i paragrafen motsvarar bestämmelserna i 6 § 2 mom. i den gällande lagen om lönegaranti för sjömän om lönegarantibeslutets verkställbarhet.

17 §. *Betalningslättnader.* Enligt 6 § 3 mom. i den gällande lagen om lönegaranti för sjömän och 6 § förordningen om lönegaranti för sjömän avgörs ärenden som gäller betalningslättnader av statsrådet, om kapitalbeloppet av statens fordran är minst en miljon mark. Statsrådets beslutsordning har ändrats från ingången av 1994 så att statsrådets allmänna sammanträde avgör de ärenden i vilka beslut enligt lag eller förordning uttryckligen skall fattas av allmänna sammanträdet. Övriga ärenden som ankommer på statsrådet avgörs numera av vederbörande ministerium. Eftersom betalningslättnadsärenden enligt lagen om lönegaranti för sjömän sedan 1994 inte längre har hört till de ärenden som avgörs av statsrådets allmänna sammanträde, föreslås att omnämmandet av statsrådets befogenheter slopas såsom onödigt. En bestämmelse om betalningslättnader föreslås i 1 mom. Med annan betalningsskyldig jämställs också en sådan ägare till fartyget som inte är arbetsgivare till den som erhåller betalning enligt lönegarantin men som på grundval av sjöpanträtt svarar med fartygets värde för återbetalningen till staten av fordringar som betalats enligt lönegarantin. Behovet av att ansöka om anstånd med betalningen eller betal-

ningslättnad kan vara större hos en fartygsägare än hos en arbetsgivare som vanligen redan i detta skede har upphört med verksamheten.

I 2 mom. förbjuds sökande av ändring i ministeriets och arbetskrafts- och näringscentralens beslut som gäller betalningslättnad eller -befrielse. Besvärsförbudet i fråga om arbetskrafts- och näringscentralens beslut om betalningslättnad kan härledas ur 8 § i den gällande lagen om lönegaranti för sjömän. Något motsvarande besvärsförbud i fråga om arbetsministeriets beslut om betalningslättnad finns inte i den nuvarande lagen.

18 §. *Särskild preskriptionstid.* Den föreslagna nya paragrafen innehåller bestämmelser om preskription av lönegarantifordringar. En bestämmelse med motsvarande innehåll fogades till den nya lönegarantilagen. Fordrans preskriptionstid skall enligt förslaget vara 10 år. Preskriptionen börjar till skillnad från nuläget först från utgången av det år då lönegarantibeslutet har meddelats. Detta betyder att alla fordringar som baserar sig på lönegarantibeslut som fattats under samma kalenderår preskriberas vid samma tidpunkt. En enskild lönegarantiskulds preskriptionstid kan alltså vara högst 11 år med avseende på den betalningsskyldige. Om fordran inte har kunnat indrivnas inom denna tid preskriberas den slutgiltigt. Det är fråga om en specialbestämmelse om preskription, som åsidosätter den allmänna preskriptionstiden på 10 år som kan avbrytas.

Tidsgränsen hindrar dock inte att betalning kan fås ur utmäta tillgångar, tillgångar som avträtts till konkurs eller tillgångar som är föremål för någon annan offentlig stämning, om utmätning har verkställts för indrivning av fordran eller fordran har bevakats i konkurs eller med stöd av någon annan offentlig stämning inom ovan nämnda tid. Bestämmelser om hur den särskilda preskriptionstiden förhåller sig till saneringsförfarande och skuldsanering ingår i 99 och 99 a § lagen om företagssanering och i 79 och 79 a § lagen om skuldsanering för privatpersoner.

6 kap. Ändringssökande

19 §. *Talan mot arbetsgivaren.* Enligt 7 § 1 mom. 1 punkten i den gällande lagen om lö-

negaranti för sjömän skall arbetstagaren väcka talan mot arbetsgivaren och mot staten, om fordran ogillas till följd av att grunden för eller beloppet av fordran inte har kunnat utredas och arbetsgivaren har bestridit fordran. Enligt 1 mom. i den föreslagna paragrafen skall staten inte längre instämmas till rättegången som svarande, utan för att behålla sin rätt till betalning enligt lönegarantin skall arbetstagaren väcka talan endast mot arbetsgivaren. I stämningsansökan skall uppges att det är fråga om en talan enligt 19 § 1 mom. lagen om lönegaranti för sjömän.

Enligt 2 mom. i den föreslagna paragrafen skall staten ha rätt att inom den tid som domstolen utsätter anmäla sig som svarande i rättegången, om den anser att dess fördel kräver det. I detta syfte skall domstolen delge staten stämningen, stämningsansökan och de bifogade handlingarna samt de svaromål som avgetts med anledning av stämningen.

Enligt 3 mom. skall domstolen gentemot staten fastställa (fastställelse) högst de fordringar som den arbetsgivare som är svarande i domen åläggs (fullgörelse) att betala arbetstagaren. I övrigt avviker inte statens ställning när den anmält sig som svarande i rättegången från arbetsgivarens ställning som svarande. I rättegången kan mindre fordringar fastställas gentemot staten än vad arbetsgivaren åläggs att betala. En sådan situation kan uppstå t.ex. när staten aktivt deltar i rättegången, men arbetsgivaren trots att han vid lönegarantiförfarandet bestridit det inträffade i rättegången medger att fordringarna är riktiga eller inte alls deltar i rättegången. Gentemot staten kan inte fastställas andra eller större fordringar än vad arbetsgivaren åläggs att betala arbetstagaren. Domen är bindande för staten vad beträffar grunden för och beloppet av fordringarna, medan övriga villkor i anslutning till lönegarantin, t.ex. arbetsgivarens insolvens och tidsfristerna, undersöks i samband med den nya lönegaranti-ansökan.

I 4 mom. regleras en situation då en arbetsgivare, som man inte vid lönegarantiförfarandet har kunnat konstatera att är insolvent, har bestridit riktigheten av de fordringar i fråga om vilka ansökts om betalning enligt lönegarantin och grunden för och beloppet av fordringarna inte har kunnat utredas. Då skall

ansökan avslås såsom stridig på grund av att arbetsgivaren bestrider fordringarna, och arbetstagaren skall anvisas att väcka talan i underrätt mot arbetsgivaren för att fordringarnas riktighet skall kunna redas ut. I en sådan situation får lönegarantiansökan inte avslås därför att det inte har kunnat konstateras att arbetsgivaren är insolvent. Arbetstagaren behåller sin rätt till betalning enligt lönegarantin, om han vinner rättegången och arbetsgivaren i det skedet visar sig vara insolvent.

De föreslagna ändringar motsvarar de ändringar som gjordes när lagen om lönegaranti reformerades.

20 §. *Talan mot staten.* Paragrafen motsvarar bestämmelsen i 7 § 1 mom. 2 punkten i den nuvarande lagen om lönegaranti för sjömän, som gäller väckande av talan mot staten när lönegarantiansökan avslås därför att beloppet av och grunden för fordran inte anses ha utretts och arbetsgivaren inte har bestridit fordran. För tydlighetens skull föreslås det att det till paragrafen fogas ett omnämnande av att det är fråga om en fastställsetalan på grund av vilken domstolen gentemot staten endast kan fastställa grunden för och beloppet av fordran. Det föreslagna tillägget motsvarar den rättspraxis som uppstått i samband med tillämpningen av lönegarantilagen.

21 §. *Väckande av talan och forum.* Den tid inom vilken talan skall väckas föreslås förbli oförändrad. Om tidsfristen försummas leder det till att fordran inte kan betalas enligt lönegarantin. Den gällande lagens möjlighet att efter behovsprövning betala fordran enligt lönegarantin trots att den tidsfrist som reserverats för väckande av talan har negligerats skall inte längre finnas. Den tid på sex månader som reserverats för väckande av talan måste anses vara tillräcklig, när man beaktar att talan väcks redan genom att stämningansökan tillställs tingsrätten. Till övriga delar motsvarar den föreslagna paragrafen 7 § 2 mom. i den gällande lagen om lönegaranti för sjömän.

22 §. *Utredande av fordran i arbetsgivarens konkurs och vid auktion på fartyget.* Paragrafens 1 mom. motsvarar med vissa ändringar 7 § 3 mom. i den nuvarande lagen om lönegaranti om utredning av fordringar i samband med arbetsgivarens konkurs. För tydlighetens skull föreslås i paragrafen ett ut-

tryckligt omnämnande av att särskild talan enligt 19 och 20 § inte kan väckas när arbetsgivaren är försatt i konkurs. Då skall fordringarna bevakas och, om bevakningen görs stridig, skall riktigheten av arbetstagarens fordringar avgöras i en särskild rättegång. Annars räcker det att det i konkursdomen bestäms att fordringarna skall betalas ur de tillgångar som avträtts till konkursen.

Paragrafens 2 mom. motsvarar 7 § 3 mom. i den gällande lagen om lönegaranti för sjömän om utredande av fordringar vid exekutiv auktion på fartyget.

I 3 mom. föreslås en bestämmelse enligt vilken Arbetskrafts- och näringscentralen skall ha rätt att framställa anmärkning mot en sådan i en konkurs eller vid en exekutiv auktion på fartyget bevakad fordran som kan komma att betalas enligt lönegarantin. Arbetskrafts- och näringscentralen rätt att framställa anmärkning mot en i en konkurs eller vid en exekutiv auktion på fartyget bevakad fordran skall inte vara bunden till att det tidigare har ansökts om betalning för fordran enligt lönegarantin. Med stöd av denna bestämmelse skall Arbetskrafts- och näringscentralen ha rätt att framställa anmärkning både mot en sådan fordran som bevakats i en konkurs eller vid en exekutiv auktion på fartyget och i fråga vilken tidigare ansökts om betalning enligt lönegarantin och mot en sådan fordran i fråga om vilken det ännu inte har ansökts om betalning enligt lönegarantin, men som kunde komma att betalas enligt lönegarantin. Den föreslagna bestämmelsen om Arbetskrafts- och näringscentralens rätt att framställa anmärkning mot en fordran som bevakats i konkurs en motsvarar 24 § 2 mom. lönegarantilagen.

23 §. *Ny lönegarantiansökan.* Paragrafen motsvarar 7 § 4 mom. i den nuvarande lagen om lönegaranti för sjömän. För tydlighetens skull föreslås i paragrafen ett omnämnande av att även en fordran som baserar sig på dom eller utmättningsmannens avgörande vid en exekutiv auktion på fartyget kan betalas enligt lönegarantin endast om de allmänna villkoren för erhållande av betalning enligt lönegarantin uppfylls när den nya ansökan behandlas. Sådana villkor är exempelvis arbetsgivarens insolvens, inom utsatt tid gjord ansökan och det faktum att det inte är fråga

om ett försök att missbruka lönegarantin.

24 §. *Förvaltningsbesvär.* Paragrafen motsvarar 8 och 8 a § i den gällande lagen om lönegaranti för sjömän.

25 §. *Arbetsgivarens återvinningstalan.* Innehållet i paragrafen motsvarar 9 § 1, 3 och 4 mom. i den gällande lagen om lönegaranti för sjömän med den ändringen att det inte längre är möjligt att avgöra tvister som gäller arbetsgivarens betalningsskyldighet vid ett konkursförfarande som inletts efter återvinningstiden eller i samband med en sådan exekutiv auktion på fartyget beträffande vilken kungörelsen har offentliggjorts efter att återvinningstiden redan har gått ut. En fartygsägare som inte är arbetsgivare till den arbetstagare som erhållit betalning enligt lönegarantin skall inte ha rätt att söka återvinning i lönegarantibeslutet.

7 kap. Särskilda bestämmelser

26 §. *Upplysningar och handräckning.* Paragrafen innehåller bestämmelser om lönegarantimyndighetens rätt till upplysningar. Arbetsgivaren skall vara skyldig att ge lönegarantimyndigheten alla de uppgifter som behövs för verkställigheten av lönegarantilagen. Vid behov skall lönegarantimyndigheten kunna kontrollera att uppgifterna är riktiga i arbetsgivarens bokföring. En polismyndighet är skyldig att lämna handräckning för att uppgifterna skall kunna erhållas. Paragrafens 1 mom. motsvarar vad sakinnehållet beträffar 17 § 1 och 2 mom. i den gällande lagen om lönegaranti för sjömän.

Med stöd av 17 § 3 mom. i den nuvarande lagen om lönegaranti för sjömän har lönegarantimyndigheten rätt att av skattemyndigheterna för behandlingen av ansökan om betalning enligt lönegarantin få erforderliga uppgifter ur de handlingar som gäller arbetstagarens beskattning. I 2 och 3 § förordningen om lönegaranti för sjömän bestäms dessutom om skyldighet att lämna uppgifter för utmätningssmannen, konkursförvaltningen eller ett annat organ som utreder arbetsgivarens bo samt skattemyndigheterna. Det föreslås att dessa bestämmelser, som är utspridda i den gällande lagstiftningen, samlas i samma lagrum. Dessutom föreslås att lönegarantimyndighetens rätt till upplysningar utvidgas

till vissa delar. Enligt 2 mom. skall lönegarantimyndigheten ha rätt att få uppgifter från utsoknings- och skattemyndigheterna, arbetarskyddsmyndigheterna, Folkpensionsanstalten, arbetslöshetskassorna och arbeidskraftsbyråerna. Det är nödvändigt att rättigheterna att erhålla upplysningar utvidgas till ovan nämnda instanser för att man effektivare än tidigare skall kunna förhindra missbruk av lönegarantisystemet. Lönegarantimyndighetens rätt till upplysningar skall dock vara begränsad enbart till uppgifter som är nödvändiga för behandlingen av lönegarantiansökan. Sådan information är t.ex. upplysningar och utredningar som gäller arbetsgivarens insolvens och riktigheten av arbetstagarens fordringar.

27 §. *Ogrundad lönegarantiförmån.* Paragrafen motsvarar i övrigt 14 § i den nuvarande lagen om lönegaranti för sjömän, men enligt förslaget skall ränta betalas när en lönegarantiförmån som beviljats utan grund betalas tillbaka. Ränta enligt räntelagen skall betalas från den dag då förmånen beviljades. Om en ogrundad betalning enligt lönegarantin inte baserar sig på uppsåt eller vållande, utan t.ex. på ett misstag i fråga om bankkontonummer, skall förmånstagaren i enlighet med de allmänna principerna gällande återbetalning av en ogrundad förmån vara skyldig att återställa eller ersätta en ogrundad betalning, men utan den räntebetalningsskyldighet som anges i denna paragraf.

28 §. *Straffbestämmelser.* Paragrafen motsvarar 15 § i den gällande lagen om lönegaranti för sjömän.

29 §. *Finansiering.* Enligt 16 § i den gällande lagen om lönegaranti för sjömän skall centralkassan för arbetslöshetskassorna, vars namn genom en lag om finansiering av arbetslöshetsförmåner (555/1998), som trädde i kraft den 1 september 1998, har ändrats till arbetslöshetsförsäkringsfonden, årligen i efterskott ersätta staten för skillnaden mellan de belopp som har betalats till arbetsgivarna enligt lönegarantin och de hos arbetsgivarna uppburna kapitalbeloppen. Från denna skillnad skall likväl dras av vad som enligt lönegarantin har betalats trots försummad bevakning samt det som arbetsgivaren har beviljats befrielse från av orsaker som är viktiga med tanke på trygghandet av sysselsättningen eller

av därmed jämförbara skäl eller om indrivningen är oskälig med beaktande av den betalningsskyldiges ekonomiska ställning. Från skillnaden skall även dras av de belopp som konstateras ha blivit betalda utan grund. De belopp som dragits av från räkningen har med undantag för betalningsbefrielse varit små och deras betydelse för räkningen liten. Av denna anledning föreslås att andra avdrag utom betalningsbefrielse skall slopas.

30 §. *Närmare bestämmelser.* Närmare bestämmelser om verkställigheten av lagen utfärdas genom förordning.

8 kap. **Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser**

31 §. *Ikraftträdande.* Avsikten är att lagen skall träda i kraft vid ingången av 2001. Genom denna lag upphävs den nuvarande lagen om lönegaranti för sjömän.

32 §. *Övergångsbestämmelser.* Enligt 1 mom. skall lagen tillämpas på de lönegarantiansökningar som har gjorts efter att den trätt i kraft. På detta sätt säkerställs att den tillämpliga lagen inte blir beroende av myndighetens åtgärder utan av huruvida sökanden har lämnat in sin ansökan under den nya eller gamla lagens giltighetstid. På ansökningar som är anhängiga när lagen träder i kraft tillämpas emellertid bestämmelserna om ändringssökande i 6 kap. i den nya lagen, men i övrigt den tidigare lagen.

Enligt 2 mom. tillämpas den tidigare lagens

bestämmelser också på nya lönegarantiansökningar enligt 23 § i den nya lagen, om inte något annat följer av övergångsbestämmelsen om ändringssökande i 6 kap. i den nya lagen. På detta sätt säkerställs att en arbetstagare som har väckt talan i enlighet med den tidigare lagen och den handledning han fått inte förlorar sin rätt till betalning enligt lönegarantin till följd av de ändrade lagbestämmelserna.

Enligt 3 mom. preskriberas statens fordringar som baserar sig på lönegarantibeslut som fattats innan denna lag träder i kraft senast vid utgången av 2010.

2. **Lagen om ändring av 31 § konkursstadgan**

31 §. I 31 § konkursstadgan hänvisas till 3 a § i den nuvarande lagen om lönegaranti för sjömän, som föreslås bli upphävd. Av denna anledning föreslås att paragrafen ändras så att där hänvisas till 11 § i den nya lagen om lönegaranti för sjömän, som motsvarar den nuvarande lagens 3 a §.

3. **Ikraftträdande**

Lagen jämte vissa övergångsbestämmelser avses träda i kraft vid ingången av 2001.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslagen

1.

Lag**om lönegaranti för sjömän**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens syfte och tillämpningsområde

Syftet med lagen om lönegaranti för sjömän är att i händelse av arbetsgivarens insolvens trygga betalningen av i sjömanslagen (423/1978) avsedda arbetstagares fordringar som grundar sig på arbetsförhållandet.

2 §

Myndigheter

Det ministerium som sköter lönegarantiärenden, nedan ministeriet, styr verkställigheten av lagen samt ansvarar för utvecklandet av lönegarantisystemet.

Nylands arbetskrafts- och näringscentral fattar beslut i lönegarantiärenden samt sköter andra uppgifter i anslutning till verkställigheten av lagen.

2 kap.

Villkor för erhållande av betalning enligt lönegarantin

3 §

Villkor som gäller fordran

Betalning enligt lönegarantin erlaggs för

fordringar som grundar sig på en i sjömanslagen avsedd arbetstagares arbetsförhållande och vilkas grund och belopp har kunnat utredas.

4 §

Tid inom vilken ansökan skall göras

Ansökan om att en fordran skall betalas enligt lönegarantin skall göras medan sjöpanträtt enligt 3 kap. 2 § 1 mom. sjölagen (674/1994) gäller.

Ansökan om att skadestånd eller gottgörelse, som baserar sig på lag eller avtal och som saknar särskild förfallodag och för vilken den sjöpanträtt som nämns i 1 mom. inte längre gäller, skall betalas enligt lönegarantin skall göras inom tre månader efter att domen vunnit laga kraft eller efter att avtalet ingåtts med iakttagande av etablerad arbetsmarknadspraxis.

5 §

Arbetsgivarens insolvens

Ett villkor för att betalning enligt lönegarantin skall erhållas är att arbetsgivaren är insolvent. Arbetsgivaren skall anses vara insolvent, om

- 1) arbetsgivaren har försatts i konkurs,
- 2) arbetsgivaren har konstaterats vara oförmögen att betala sina skulder som är under utsköning,
- 3) arbetsgivaren har försummat att i tid redovisa föreskrivna förskottsinnehållningar eller betala arbetsgivarprestationer,

4) arbetsgivaren inte är anträffbar eller har upphört med sin verksamhet och fordran inte kan betalas ur arbetsgivarens tillgångar, eller

5) arbetsgivarens insolvens i andra fall som kan jämföras med de ovan nämnda klart kan konstateras av lönegarantimyndigheten.

6 §

Bevakningsskyldighet

Om arbetsgivaren har försatts i konkurs, skall arbetstagaren för att behålla sin rätt till betalning enligt lönegarantin anmäla sin fordran i arbetsgivarens konkurs på det sätt som bestäms i 19 § konkursstadgan (31/1868). Anmälningsskyldighet föreligger dock inte, om fordran ingår i en av boförvaltaren gjord förteckning enligt 11 § över fordringar som grundar sig på arbetsförhållande. För att behålla sin rätt till betalning enligt lönegarantin skall arbetstagaren dessutom anmäla sin fordran och med denna förenad sjöpanträtt även vid en exekutiv auktion på fartyget.

Om arbetstagaren försummar sin bevakningsskyldighet enligt 1 mom., kan betalning enligt lönegarantin på denna grund förvägras helt eller delvis.

7 §

Förhindrande av missbruk

Lönegarantimyndigheten har rätt att av grundad anledning förvägra betalning enligt lönegarantin eller pröva lönegarantibeloppet i följande situationer:

1) arbetstagarens fordran baserar sig på ett avtal eller arrangemang som uppenbart har ingåtts eller vidtagits i syfte att få betalning enligt lönegarantin,

2) den fordran för vilken det har ansökts om betalning enligt lönegarantin står i ett uppenbart missförhållande till vad som kan anses vara skäligen med hänsyn till det arbete som utförts och omständigheterna i övrigt,

3) arbetstagaren ansöker upprepade gånger om betalning enligt lönegarantin för fordringar hos samma arbetsgivare.

Det belopp som skall betalas enligt lönega-

rantin kan av grundad anledning också begränsas till det belopp som arbetsgivaren under ett år före inlämnandet av lönegarantiansökan har betalt till arbetstagaren för fordringar som grundar sig på arbetsförhållandet.

Såsom i 1 mom. 3 punkten avsedd samma arbetsgivare anses även ett företag där bestämmanderätten på basis av ägande, avtal eller något annat arrangemang innehas

1) av den tidigare arbetsgivaren,

2) av en person eller personer som står i ett sådant nära förhållande till den tidigare arbetsgivaren som avses i 3 § lagen om återvinning till konkursbo (758/1991), eller

3) gemensamt av personer som avses i 1 och 2 punkten.

En arbetstagare som tidigare har erhållit betalning enligt lönegarantin har rätt att på ansökan på förhand få veta om betalningen enligt lönegarantin kommer att begränsas eller förvägras av den orsak som nämns i 1 mom. 3 punkten.

8 §

Maximalt belopp av skadestånd eller gottgörelse och lön för väntetiden vilka betalas enligt lönegarantin, i vissa fall

Det maximala beloppet av skadestånd och gottgörelse som avses i 4 § 2 mom. i denna lag per arbetstagare är på basis av arbete som har utförts för en och samma arbetsgivare 90 000 mark.

Av den lön för väntetiden som avses i 18 § 5 mom. sjömanslagen betalas högst det belopp som enligt lönegarantin betalas för andra fordringar som grundar sig på arbetsförhållandet.

3 kap.

Lönegarantiansökan och behandlingen av ansökan

9 §

Ansökan och sökande

Ansökan skall inlämnas till Arbetskraftsbyrån eller Arbetskrafts- och Näringscentralen.

Ansökan kan utomlands också inlämnas till finska beskickningar.

Ansökan om betalning enligt lönegarantin kan göras av arbetstagaren eller en arbetstagarorganisation på vilken arbetstagaren har överfört sin fordran för indrivning. När arbetsgivaren är försatt i konkurs kan ansökan om betalning enligt lönegarantin, under de förutsättningar som anges genom förordning av statsrådet, också sökas av konkursboet för arbetstagarnas räkning.

Statsrådet kan bestämma vilka i 2 mom. avsedda arbetstagarorganisationer som även utan särskild fullmakt har rätt att företräda sina medlemmar i ärenden som gäller lönegarantin.

10 §

Hörande

Innan ett ärende avgörs skall arbetsgivaren och arbetstagaren beredas tillfälle att bli hörda på det sätt som bestäms i 15 § lagen om förvaltningsförfarande (598/1982). För att en bolagsman i ett öppet bolag, en ansvarig bolagsman i ett kommanditbolag samt någon annan som är ansvarig för betalningen av fordringarna skall bli återbetalningsskyldig på det sätt som avses i 15 § förutsätts att också denne har getts tillfälle att bli hörd med anledning av ansökan.

Om arbetsgivaren inte äger fartyget där det arbete har utförts på vilket de fordringar i fråga om vilka ansökts om betalning enligt lönegarantin grundar sig, skall ansökan också delges fartygets ägare, om arbeidskrafts- och näringscentralen känner till ägaren och delgivningen kan ske utan svårighet.

11 §

Boförvaltarens förteckning över fordringar som grundar sig på ett arbetsförhållande

Konkursboets förvaltare skall utan dröjsmål efter att konkursen har inletts göra upp en förteckning över obetalda fordringar som grundar sig på ett arbetsförhållande. Boför-

valtaren skall i samarbete med arbeidskrafts- och näringscentralen reda ut vilka av fordringarna som kan betalas enligt lönegarantin. Boförvaltaren skall ge arbetstagarna eller deras företrädare tillfälle att uttala sig om de fordringar som upptagits i förteckningen.

4 kap.

Lönegarantibeslut och betalning enligt lönegarantin

12 §

Lönegarantibeslut och delgivning av beslutet

Med anledning av en lönegarantiansökan skall ges ett skriftligt beslut. Beslutet skall motiveras på det sätt som 24 § lagen om förvaltningsförfarande förutsätter. Beslutet skall omedelbart sändas till parterna. Beslutet skall också sändas till fartygets i 10 § 2 mom. avsedda ägare.

I lönegarantibeslutet skall bestämmas om återbetalningsskyldighet enligt 15 §. Om frågan om återbetalningsskyldighet inte kan avgöras utan att beviljandet av betalning enligt lönegarantin avsevärt fördröjs, kan beslutet om återbetalningsskyldighet fattas separat. Detta beslut skall fattas utan dröjsmål efter att återbetalningsskyldigheten har kunnat utredas.

13 §

Betalning enligt lönegarantin

Betalning enligt lönegarantin sker inom en vecka efter lönegarantibeslutet. På lönegarantibeloppet verkställs förskottsinnehållning enligt lagen om förskottsuppbörd (1118/1996) och innehålls övriga avgifter som enligt lag skall avdras från i sjömanslagen avsedda arbetstgares lön, om inte något annat bestäms någon annanstans. Utmätning av lön och lönebetalningsförbud gäller även vid betalning enligt lönegarantin.

Av den betalning enligt lönegarantin som erläggs till arbetstagaren får arbeidskrafts- och

näringscentralen för kvittning av statens motfordran som avses i denna lag eller lönegarantilagen (866/1998) använda högst den del som enligt lag får utmätas av arbetstagarens lön.

5 kap.

Återbetalningsskyldighet

14 §

Övergång av fordringarna till staten

Fordringar som betalas enligt lönegarantin jämte samtliga rättigheter övergår till staten den dag beslutet ges.

15 §

Återbetalningsskyldighet

Arbetsgivaren, en ansvarig bolagsman i ett kommanditbolag och en bolagsman i ett öppet bolag samt någon annan som är ansvarig för betalningen av arbetstagarens fordringar är skyldig att till staten återbetala de belopp som betalts enligt lönegarantin jämte ränta som avses i 4 § 3 mom. räntelagen (633/1982) och som räknas från den dag beslutet gavs.

16 §

Lönegarantibeslutets verkställbarhet

Ett lönegarantibeslut kan omedelbart verkställas på samma sätt som en lagakraftvunnen dom, om inte domstolen vid behandlingen av en tvist angående lönegarantin bestämmer att beslutet tills vidare inte skall verkställas eller verkställigheten fortsättas.

17 §

Betalningsslätnader

Ministeriet och, till ett belopp som bestäms genom förordning av statsrådet, arbetskrafts- och näringscentralen kan av orsaker som är

viktiga med tanke på trygghandet av sysselsättningen eller av därmed jämförbara skäl, eller om indrivningen är oskäligen beaktande av den betalningsskyldiges ekonomiska ställning, bevilja anstånd med betalningen eller helt eller delvis befria arbetsgivaren eller någon annan betalningsskyldig från betalningsskyldigheten.

Ändring i ministeriets och arbetskrafts- och näringscentralens beslut i ett ärende som gäller betalningsslätnad får inte sökas genom besvär.

18 §

Särskild preskriptionstid

En betalning enligt lönegarantin skall återkrävas till staten inom 10 år från utgången av det år då lönegarantibeslutet har getts. Därefter är rätten till betalning förverkad.

Tidsgränsen hindrar inte att betalning fås ur utmätta tillgångar, tillgångar som avträtts till konkurs eller tillgångar som är föremål för någon annan offentlig stämning, om utmätning har verkställts för indrivning av fordran eller fordran har bevakats i konkurs eller på grundval av någon annan offentlig stämning inom ovan nämnda tid. Bestämmelser om hur den särskilda preskriptionstiden förhåller sig till saneringsförfarande och skuldsanering ingår i 99 och 99 a § lagen om företagssanering (47/1993) och i 79 och 79 a § lagen om skuldsanering för privatpersoner (57/1993).

6 kap.

Ändringssökande

19 §

Talan mot arbetsgivaren

Om en fordran i fråga om vilken ansökts om betalning enligt lönegarantin har ogillats på grund av att arbetsgivaren har gjort fordran stridig och dess grund och belopp inte har kunnat utredas vid lönegarantiförfarandet, skall arbetstagaren för att bevara sin rätt till betalning enligt lönegarantin väcka talan mot arbetsgivaren i tingsrätten. I stämningsansö-

kan skall uppges att det är fråga om en talan enligt detta moment.

Domstolen skall delge staten stämningen, stämningsansökan och de bifogade handlingarna samt de svaromål som avgetts med anledning av stämningen. Staten har, om den anser att dess fördel kräver det, rätt att inom den tid som domstolen utsätter anmäla sig som svarande i rättegången.

I de situationer som avses i 1 och 2 mom. fastställer domstolen gentemot staten högst de fordringar som arbetsgivaren åläggs att betala arbetstagaren.

Om arbetsgivaren har bestridit en fordran i fråga om vilken ansökts om betalning enligt lönegarantin och det inte har kunnat konstateras att arbetsgivaren är insolvent, skall fordran ogillas såsom stridig och arbetstagaren skall anvisas att väcka talan enligt 1 mom.

20 §

Talan mot staten

Om en fordran i fråga om vilken ansökts om betalning enligt lönegarantin och som arbetsgivaren inte har bestridit har ogillats såsom outredd eller ogrundad, skall arbetstagaren för att bevara sin rätt till betalning enligt lönegarantin vid tingsrätten väcka talan mot staten om fastställande av grunden för och beloppet av fordran.

21 §

Väckande av talan och forum

Sådan talan, som avses i 19 och 20 § skall väckas inom sex månader. Tiden räknas från delfäendet av beslutet. Talan skall väckas vid den domstol där arbetsgivaren skulle svara i ett mål som gäller lönefordran.

22 §

Utredande av fordran i arbetsgivarens konkurs och vid exekutiv auktion på fartyget

Om arbetsgivaren är försatt i konkurs eller försätts i konkurs under tiden för väckande

av talan, kan talan inte väckas, utan tvister som gäller fordran avgörs vid konkursförfarandet. Om konkursen återkallas eller förfaller, räknas tiden för väckande av talan från det att konkursen avslutades.

Talan behöver inte väckas, om fordran bevakas vid en sådan exekutiv auktion på fartyget angående vilken kungörelse har offentliggjorts inom tiden för väckande av talan. Om den exekutiva auktionen återkallas eller förfaller, räknas tiden för väckande av talan från den dag då auktionen enligt kungörelsen skulle ha hållits.

Arbetskrafts- och näringscentralen har rätt att framställa anmärkning mot en sådan i en konkurs eller vid en exekutiv auktion på fartyg bevakad fordran som kan komma att betalas enligt lönegarantin.

23 §

Ny lönegarantiansökan

En fordran som grundar sig på dom eller, vid exekutiv auktion på fartyget, på utmätningssmannens avgörande, kan betalas enligt lönegarantin, om en ny ansökan görs inom sex månader efter att domen eller utmätningssmannens avgörande vunnit laga kraft, förutsatt att de övriga villkoren för betalning enligt lönegarantin uppfylls.

24 §

Förvaltningsbesvär

I ett lönegarantibeslut genom vilket en fordran har ogillats på andra grunder än de som nämns i 19 och 20 § får arbetstagaren söka ändring hos arbetslöshetsnämnden genom skriftliga besvär. Besvären skall sändas till Arbetskrafts- och näringscentralen inom 30 dagar från delfäendet av beslutet. Ändringssökanden anses ha fått del av beslutet den sjunde dagen efter det att beslutet postades till den adress som ändringssökanden uppgett, om inte något annat visas i samband med besvären. Arbetskrafts- och näringscentralen skall utan dröjsmål sända besvärsskriften, sitt utlåtande och handlingarna i ärendet

till arbetslöshetsnämnden.

Den som är missnöjd med arbetslöshetsnämndens beslut får söka ändring hos högsta förvaltningsdomstolen inom den tid som anges i 1 mom. från delfäendet av arbetslöshetsnämndens beslut.

25 §

Arbetsgivarens återvinningstalan

Arbetsgivaren eller någon annan betalningsskyldig får söka återvinning i ett lönegarantibeslut vid den domstol där arbetsgivaren skulle svara i ett mål som gäller lönefordran. Återvinningstalan skall väckas inom 60 dagar från delfäendet av lönegarantibeslutet.

Om arbetsgivaren eller någon annan betalningsskyldig är försatt i konkurs eller försätts i konkurs inom tiden för väckande av återvinningstalan, kan tvister som gäller betalningsskyldigheten avgöras vid konkursförfarandet. Tvisterna kan också avgöras i samband med en exekutiv auktion på fartyget, om kungörelsen angående auktionen har offentliggjorts inom tiden för väckande av återvinningstalan.

7 kap.

Särskilda bestämmelser

26 §

Upplysningar och handräckning

Arbetsgivaren är skyldig att lämna de uppgifter som behövs för verkställigheten av lagen till arbetskrafts- och näringscentralen, som har rätt att kontrollera uppgifterna i arbetsgivarens bokföring. En polismyndighet är skyldig att lämna sådan handräckning som behövs för inhämtande av uppgifterna.

Arbetskrafts- och näringscentralen har rätt att få de uppgifter som behövs för behandlingen av lönegarantiansökan av skattemyndigheterna, utskökningsmyndigheterna, arbetarskyddsmyndigheterna, Folkpensionsan-

stalten, arbetslöshetskassorna och arbetskraftsbyråerna.

27 §

Ogrundad lönegarantiförmån

Den som uppsåtligen eller av vållande har fått till stånd att betalning enligt lönegarantin har erlagts eller någon annan förmån enligt denna lag har beviljats utan grund, är skyldig att betala tillbaka den ogrundade betalningen eller ersätta förmånens värde jämte ränta enligt 4 § 3 mom. räntelagen från den dag då förmånen beviljades.

28 §

Straffbestämmelser

Den som på ett bedrägligt sätt bereder sig betalning enligt lönegarantin eller gör sig skyldig till försök därtill skall dömas till straff enligt 36 kap. 1-3 § strafflagen (39/1889).

Subventionsbedrägeri som hänför sig till en lättnad eller befrielse enligt denna lag bestraffas enligt 29 kap. 5, 6 eller 8 § strafflagen.

29 §

Finansiering

Den i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner (555/1998) nämnda arbetslöshetsförsäkringsfonden skall årligen i efterskott till staten betala skillnaden mellan de belopp som har betalats till arbetstagarna enligt lönegarantin och de hos arbetsgivarna uppburna kapitalbeloppen i enlighet med en räkning från ministeriet. Från denna skillnad skall likväl dras av de belopp som med stöd av 17 § inte har uppburits hos arbetsgivarna eller andra betalningsskyldiga. Försenas betalningen, skall en dröjsmålsränta på 16 procent betalas.

30 §

Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag utfärdas genom förordning av statsrådet.

8 kap.

Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser

31 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001.
Genom denna lag upphävs lagen den 21 december 1979 om lönegaranti för sjömän (927/1979) jämte ändringar.

32 §

Övergångsbestämmelser

Denna lag tillämpas på de lönegarantiansökningar som har lämnats till Arbetskraftsmyndigheterna efter att lagen trätt i kraft. Bestämmelserna om ändringssökande i 6 kap. i denna lag tillämpas även på ansökningar som är anhängiga vid ikraftträdandet.

På nya lönegarantiansökningar enligt 23 § tillämpas de bestämmelser, som gäller här denna lag träder i kraft, om ansökan om betalning enligt lönegarantin av en fordran som grundar sig på dom första gången har gjorts medan den upphävda lagen var i kraft och inget annat följer av tillämpningen av bestämmelserna om ändringssökande enligt 1 mom.

Statens fordringar som grundar sig på lönegarantibeslut som fattats innan denna lag träder i kraft preskriberas senast vid utgången av 2010.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001.

2.

Lag**om ändring av 31 § konkursstadgan**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i konkursstadgan av den 9 november 1868 (31/1868) 31 §, sådan den lyder i lag 867/1998, som följer:

31 §
En fordran som grundar sig på ett arbetsförhållande och som boförvaltaren har infört i en förteckning som nämns i 13 § lönegarantilagen (866/1998) eller i 11 § lagen om lö-

negaranti för sjömän (/) skall anses ha blivit bevakad. _____

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001.

Helsingfors den 27 oktober 2000

Republikens President

TARJA HALONEN

Arbetsminister Tarja Filatov

*Bilaga
Parallelltext*

2.

Lag

om ändring av 31 § konkursstadgan

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i konkursstadgan av den 9 november 1868 (31/1868) 31 §, sådan den lyder i lag 867/1998, som följer:

Gällande lydelse

31 §

En fordran som grundar sig på ett arbetsförhållande och som boförvaltaren har infört i en förteckning som nämns i 13 § lönegarantilagen (866/1998) eller i 3 a § lagen om lönegaranti för sjömän (927/1979) skall anses ha blivit bevakad.

Föreslagen lydelse

31 §

En fordran som grundar sig på ett arbetsförhållande och som boförvaltaren har infört i en förteckning som nämns i 13 § lönegarantilagen (866/1998) eller i 11 § lagen om lönegaranti för sjömän (/) skall anses ha blivit bevakad.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001.
